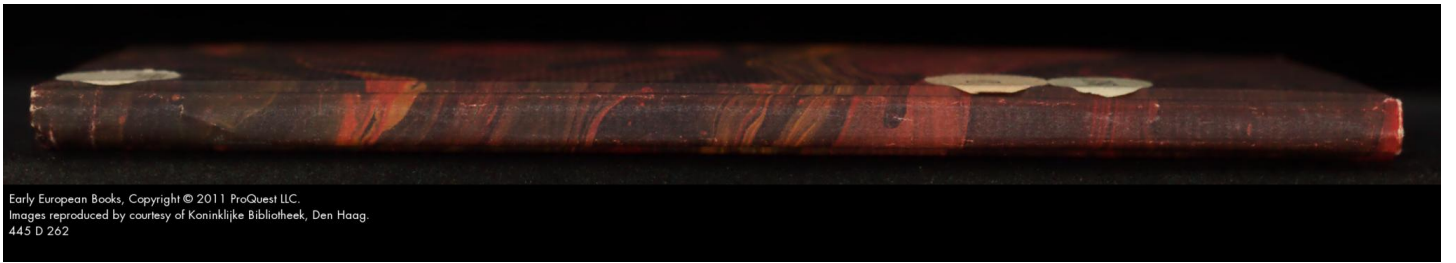

445

D

262

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
445 D 262

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
445 D 262

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
445 D 262

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
445 D 262

B U

E D

U

By de E

445 D 262
D E

B U R G E R L Y K E

E D E L M A N ,

B L Y S P E L .

Uit het Fransch van den Heer

M O L I E R E ,

T E A M S T E L D A M ,

By de Erfg: van J. LESCAILJE, op den Middeldam,
op de hoek van de Vischmarkt, 1700.

Met Privilegie.

C O P Y E
V A N D E
P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland ende Westvrieſland doen te weten, alſoo ons vertoond is by de Regenten van het Burger Weeshuis ende Oude Mannenhuis der Stadt Amſterdam, en, in die qualiteyt, te ſamen eygenaars, mitſgaders Regenten van den Schouburg aldaar, dat ſy Supplianten, ſedert eenige Jaren hebbende gejouiffeert van onſen Octroye of Privilegie van dato den 19. September 1684. waar by wy aen de Regenten van den ſelve Schouburg, in dietyt, hadden gelieven te conſenteren, accorderen ende octroiieren, dat ſy, gedurende den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, de Werken, die doenmaals ten dienſte van het Toneel reeds gedrukt waren, ende, van tyd tot tyd, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Toneele gevoert ſoude werden, alleen ſoude mogen drukken, uytgeven en verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onſe Octroy of Privilegie genaemt, op den 19. September 1699. ſouden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meeſten dienſte van de Schouburg, waer van hunne reſpective Godshuyzen onder andere mede moeſten werden geſubceneert, de voorgemelde Werken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen als Kluchten, als anders, die reets gedrukt en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert ſouden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, ſouden blyven drukken, doen drukken uytgeven en verkopen, ten eynde de ſelve Wercken door het nadrukken van anderen, haer luyſter, ſoo in tael, als ſpelkonſt, niet mogten komen te verliezen, dog dat ſulcx aen haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroy, en ſulcx nae den 19. September 1699. niet gepermiteert ſoude weſen, ſoo vonden de Supplianten hun genootſaakt ſig te keeren tot ons, onderdanig verſoekende, dat wy aen de Supplianten, in haare bovengemelde qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorſz. Octroy of Privilegie, omme al-

A 2

ſoo

foo de voorſz. Werken, foo van Treurſpellen Blyſpellen, Kluchten, als andere, reetsgemaakt ten Toneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verkopen, of doen drucken en verkopen, met verbod aen allen andere op ſceckere hoge penen, by U Ed. Groot Mog. daar toe te ſtellen, en voorts in communi forma; foo is 't dat wy de ſake ende het verſoek voorſz. overgemerkt hebbende, ende genegen weſende, ter bede van de Supplianten, uyt onſe rechte wetenſchap: Souveraine magt en authoriteyt. Deſelve Supplianten geconſenteert, geacordeerd ende geoctroyeert hebben, conſenteren, accorderen ende octroyeren, mits deſen, dat ſy, by continuatie, de voorſz. Wercken, foo van Treurſpellen, Blyſpellen, Klugten als andere, reetsgemaakt en ten Toneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen binnen onſen landen, ſullen mogen drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, verbiedende daerom allen en een ygelyk, de voorſz. werken, in 't geheel ofte ten deele, naer te drucken, ofte, elders naergedrukt, binnen den ſelven onſen lande te brengen, uyt te geven ofte verkopen, op de verbeurte van alle de naergedruckte, ingebragte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldenſ daar en boven, te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier, die de calangie doen ſal, een derde part voor den Armen der Plaatsen daar 't casus voorvallen ſal, en het reſterende derde part voor de Supplianten, alles in dien verſtande, dat wy de Supplianten met deſen onſen octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare ſchade door het naedrukken van de voorſz. Wercken, daar door in genigen deele verſtaen den inhoude van dien te authoriſeren, ofte te advoueren, ende, veel min het ſelve onder onſe protectie en de beſcherminge eenig meerder credit, aenſien, of reputatie te geven, nemaar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks ſoude influeren, alle het ſelve tot haaren laſte ſullen gehouden weſen te verantwoorden, tot dien einde wel expreſſelyk begeerende, dat by aldien ſy deſe onſe Octroye voor de voorſz. Wercken ſullen willen ſtellen, daar van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie ſullen mogen maken nemaar gehouden ſullen weſen het ſelve Octroy in 't geheel, en ſonder eenige Omiffie, daar
voor

voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaar van alle de voorsz. Werken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onse Universiteyt tot Leyden, ende daar van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliezen. Ende ten eynde de Supplianten desen onsen Ootroye ende consente mogen genieten als naer behooren, lasten wy allen ende een ygelyk die 't aangaan mag, dat sy de Supplianten van den inhoude van desen doen lasten ende gedogen, rustelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, cesserende alle belet ter contrarie gedaen. Gedaen in den Hage; onder onsen grote Zegele, hier onder aen doen hangen op den een en twintigste May in 't Jaar onses Heer en Zaligmakers, een duyzent ses hondert negen en negentich.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees-en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorsz. qualiteit, het recht van dese Privilegie, voor de BURGERLYKE EDELMAN, *BLYSPEL*, vergund aande Erfgenaamen van *J. Lescailje*.

In Amsteldam den 8 Maart, 1700

A 3

VER

VERTOONERS.

Jourdein, Burgerlyke Edelman.
Margo, Vrouw
Lucille, Dochter
Nicoole, Meid
Zangmeester,
Dansmeester,
Schermmeeſter,
Spraakmeester, en
Philosooph,
Kleeremaaker,
Kleeremaakers Knecht.
Dorant, een Graaf.
Dorimene, een Marquiſin.
Cleonte, een Burgers Zoon.
Covielle, Dienaar van Cleonte.
Twee Pagies, van Jourdein.
Een Leerling.
Mufſi, Turkſch Opper-Prieſter.

DANSENDE.

Vier Kleermaakers Knechts,
Drie Turken.
Vier Koks.

ZWYGENDE.

Vier Turkſche Prieſters.
Gevolg van Turken.

Het Tooneel is in het Huis van Jourdein.

DE

DE BURGERLYKE E D E L M A N.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

Zangmeester, zittende aan een Tafel daar een Clavercimbal en andere Instrumenten op leggen, componeerende een vois voor Monsieur Jourdein, *Dansmeester* met eenige Violisten.

Leerling.

Zangm. Omt in, terwyl dat wy myn Heer zyn komt verwachten.

Dansm. Treed toe, want hier is 't dat gy moet uw eer betrachten.

Zangm. Is 't klaar?

Leerl. Ja Heer.

Zang. Laat zien: 't is boven het gemeen.

Dansm. Is het iet nieuws, myn Heer?

Zangm. Het is een voisje, 't geen Dat ik van hem heb op een Lofgedicht doen maaken; Terwyl en dat myn Heer zal van zyn slaap ontwaaken.

Dansm. Mag men het zien?

Zangm. Gy zult het straks verstaan; Het is een zamenpraak, van ons by een gedaan, En op zyn maat gesteld; 'k meen hy niet lang zal toeven.

Dansm. Ons bezigheden doen hier vry al groote proeven.

Zangm. 't Is waar, en na my dunkt, zo vond men zelden man,

Die meêr tot voordeel van de Konst verstreken kan; En loond haar, nevens dien, na rechten en na reeden.

Dansm. Den loon alleen, myn Heer, steld ons geen zins te vreed en;

8 DE BURGERLYKE

De toegenegen lof van kenders van de konst,
Acht ik, geloof my, Heer, voor een veel grooter gonst,
Als de belooning van onkundigen; 't zyn pynen,
Dat onze geestigheid voor iemand moet verschynen,
Aan wie dat de aardigheid van deez' gesteltenis,
Door onverstand alleen, en bodheid, kenbaar is.

Zangm. 't Is zo: maar evenwel, 'k moet u te kennen geeven;
Die lof is wel vol eer, maar doet ons toch niet leeven;
Den lof alleen, myn Heer, geen mensch aan zich verpand;
Myns oordeels, 't beste lof is 't loonen van de hand;
En, schoon dat wy hem niet licht tot de kennis wennen;
Dat hy ons weetenschap licht averechts zal kennen,
Zo zeg ik u, dat zyn belooninge verzoet
De zotte onweetendheid die hy ons daar meê doet;
En beter dan den Graaf, die ons alhier deed koomen.

Dansm. Uw zeggen dat heeft schyn van waarheid, maar
genoomen

Ons konst die oogt alleen op eigenbaat; wat schand
Is 't niet voor eene, die bied aan de konst de hand,
Dat hy, door geldzucht, haar, en haare roem laat vallen?

Zangm. Zo acht gy om de konst, het geld dan niet met allen?

Dansm. Ik acht de konst, en 't geld; maar 'k wenschten
boven dat,

Myn Heer Jourdein daar van wat meerder kennis had.

Zangm. Ik wenschten 't ook; maar hoor, wy kunnen
hem zo wennen,

Dat hy ons, door zyn geld, aan yder een doet kennen;

En, schoon hy aan de konst geen groote lof bewyft:

Dat hy aan ons betaald, het welk een ander pryft:

Daar komt hy aan.

TWEEDE TOONEEL.

*Zangmeester, Dansmeester, Leerling, Jourdein,
Twee Pagies.*

Jourd.

MEffieurs, hoe is 't? zal ik iet hooren

Van uwe geestigheid?

Zangm.

Ik leg haar vast te vooren

Hoe

Hoe men beginnen moet.

Fourd. Dat ik u wachten deed,
Meêr als ik ben gewoon, myn Meesters, is my leed;
Maar't heeft zyn reên, door dien dat ik my nu op heden,
Wil als den Adel, en de Ridderfchap doen kleeden;
En onze Snijer zend my een paar kouffen, die
Ik met de meeste moeite heb aangetrokken.

Zangm. Zie,
Uw Dienaars die met vlyd verwachten uw gebooden.

Fourd. Tot myn vernoeging dan, zo zal het zyn van nooden,
Dat men zo lang vertoefd, tot men myn kleed hier breng;
Op dat gy oordeeld hoe het my mag staan.

Dansm. 'k Geheng
Al wat myn Heer geliefd. *Fourd.* Van boven tot beneden,
Vertrouw ik niet, dat iets ontbreken zal aan 't kleeden.

Zangm. Ik twyfel niet.

Fourd. 'k Heb ook deez, Nachtrok zo gekocht.

Dansm. Hy is zeer schoon.

Fourd. Men zeid, daar werd niet aârs gezocht
By de Adel, als zulk slag, om 's morgens aan te trekken,
Wanneer men onvoorziens hem iewers toe komt wek-

Zangm. Hy staat u wonderlyk. (ken.

Fourd. Holla, myn Dienaars, hou.

1. *Pag.* Myn Heer.

Fourd. 't Is om te zien of 'k u doen hooren zou.

Wat dunkt u beide toch van myne Lievereijen?

Dansm. Zy zyn heel aardig, Heer.

Fourd. Ik heb die doen bereijen,

Op dat ik met meêr zwier myn oeffening betracht.

Zangm. 't Is goed.

Fourd. Myn Dienaar?

1. *Pag.* Heer.

Fourd. 't Is de ander die ik wacht.

2. *Pag.* Myn Heer. *eerste Pagie binnen.*

Fourd. Hou daar myn Rok; maar ben ik zo te degen?

Dansm. Zo wel als ge immermeêr zou kunnen.

Fourd. Nu, van wegen

Onze oeffening? *Zang.* Ik wou u eerst wel doen verstaan
 Het voisje, 't welk gy lest van my woud afgedaan,
 Toteen verëerlied; 'k heb een van myn Leerelingen,
 Heel vaardig afgerecht op speelen, en op zingen,
 De zaak belaft. *fourd.* Zeer wel: maar hoe, een Leereling
 Der konst onwaardig aan te neemen, tot een ding,
 Daar ik de grootste van het Hof meê wil vereeren!
 Ik twyfel of gy zelfs genoeg aan hen zoud leeren.

Zangm. De naam van Leereling, myn Heer, misleid u niet,
 Want hy weet lichtlyk meêr als and're Meesters, ziet
 En hoord, zo 't u beliefd, of 't u niet kan bekooren.

fourd. Kom, geef myn Nachtrok, op dat ik te beter hoore;
 Neen, wacht, het schynt dat in de rok de gallem slaat;
 Maar echter langt hem my, het schynt 't zo beter gaat,
Hier werd gezongen.

fourd. Men zou uit deze vois byna de droefheid leezen;
 't Is of het slaapt, myn Heer, het moet wat vrolyks weezen,

Zangm. 't Is billyk dat de vois de woorden evenaar;
 Is 't voorwerp droef, de vois moet droef zyn.

fourd. 't Is zo, maar
 Een heeft my korts geleerd, en 't geen dat wonder zoet is;
 Het is.....ei, wacht.....Het is.....

Zangm. Heer, ik geloof het goed is.

fourd. Daar komt van 't lam in.... *Zang.* Ja.

fourd. Ja, Hemel! wat een spyt;
 Ik heb 't.

Jourdein zingt.

Liefste, 'k bid u weest niet gram;
 Want gy zyt zoet gelyk een Lam,
 Uw zoet weezen, Doet my vreezen,
 Om uw Min:
 ô Verkeerden Engelin, enz.

Bevalt u dat? *Zangm.* Het is vol aardigheid.

Dansm. Myn Heer die zingt zeer wel.

fourd. Zonder Muzyk te konnen:

Zang. Zo gy het leeren woud, de slag was half gewonnen;
 Het

Het Danffen en Muzyk dat voegd hem wel by een.

Fourd. Maar is het beide by den Adel ook gemeen?

Zangm. Voorzeker.

Fourd. 'k Leer het dan; maar 'k weet nauw tyd te vinden;

Want boven dien, dat ik my nu heb gaan verbinden

Aan fcherremen; zo tracht ik mede na den trap

Van Aristoteles, en zyne weetensfchap;

De Meester hier van, moet deez' morgen ook beginnen.

Zangm. Het is ook goed, Heer, maar 't Muzyk dat fcherpt
't Muzyk.... (de zinnen,

Fourd. 't Muzyk en Dans... 't Muzyk en Dans, en dan....

Zangm. Daar is niet, dat den mensch meer vreugd aan
brengen kan.

Dansm. Den Dans is nodig, voor het menschelyk bedryven.

Zangm. Zonder Muzyk, en kan geen Stad vast staande
blyven. (gedaan.

Dansm. Zonder den Dans, werd in het minft geen recht

Zangm. Wat misflag dat'er ooit ter waereld is begaan;

Wat Oorlog dat'er is, met zo veel bloed te storten,

Gevoerd, gemengeld met het leeven te verkorten;

En dat'er werd gepleegd verraad, van Stad, op Stad;

En Vorft op Vorft vermoord, 't is anders niet, als dat

Myn wetensfchap by 't volk niet kenbaar en kon weezen.

Fourd. Hoe dat?

Zangm. Al de oorelog die ergens is gereezen,

Komt die niet door 't gebrek, dat 't Volk niet is verëend?

Fourd. Ja.

Zang. Indien de waereld had 't Muzyk het oor geleend,

Zo wift zy recht de grond van over een te komen;

Was deze konft bekend geweest, tot noch stond Romen

In volle heerlykheid, gelyk Vorft Cæzar haar

Gelaten heeft, doen hy 't bebloedigde Altaar

Omverftiet; en gewis de Koninklyke Wallen,

Van Dido, fel omringd, en waaren nooit gevallen;

Zo het onëenig Volk op de verëening zag,

Die men in 't zoet muzyk, en zingen leeren mag.

Fourd. Gy hebt gelyk. *Dansm.* Maar nu, als iemand komt
te missen? Om

Om hem in huispligt, of iet anders te vergiffen,
 En dat hy hem misgaat, zelf dag en Jaaren lang,
 En zeid men niet die man die gaat een kwaade gang?

Fourd. Dat zeid men.

Dansm. En een gang die kwaad is, kan die komen,
 Of kan uit anders iet zyn oorsprong zyn genomen,
 Als uit onkunde, en het misbruiken van den dans?
 Dat deftige begin, van treffelyke mans,
 Heeft al zyn eer en roem; de Vorsten die wy vreezen,
 Die hebben zelf gedanst; het danssen diend gepreezen
 Met eer en met ontzag, van yder aangevaart.

Fourd. Gy beiden hebt gelyk, uw konst is pryzens waard.

Zangm. Gelieft u dan te zien iet van ons bezigheden?

Fourd. Het kan niet schaden; ja.

Zangm. Myn Heer, ik zal de reden,
 Waarom deez Zang nu is van Harders toegefeld,
 U zeggen.

Fourd. Waarom toch? *Zangm.* Om dat meest in het veld,
 Het lyden van de min, van minnaars werd gezongen;
 De reden is: dat een, van minnesmart gedrongen,
 Hem schaamen zal, in stad, of onder 't volk zyn pyn
 Te ontdekken om dat hy toch niet verloft kan zyn;
 Deez' zaamenpraak, op maat, als handeling van liefde,
 Kon zyn door Harders uitgebeeld, zo 't u geliefde.

Fourd. 't Is wel, laat hooren. *Zangm.* Wel.

Werd gezongen.

Fourd. Is het hier mede al?

Zangm. Ja, *Fourd.* Ik geloof 't 'er meêr als my behaagen zal;
 Daar komen loopjes in, die aardig konnen trekken.

Dansm. Myn Heer, om tot myn konst ons yver op te wek-
 ken,

Heb ik op 't spoedigste een Dansje toebereid;
 De passen, schuifjes, en meêr andere geestigheid,
 Geloof ik, dat uw hart en zinnen zullen winnen.

Fourd. Ook Harders?

Dansm. Neen, myn Heer.

Fourd. Wel, wil dan voort beginnen.

Werd

Werd gedanst.

Den dans gevalt my wel ; ik zal u meerder last
Straks geeven , zo gy nu maar vaardig hier op past ;
Want in het danssen schep ik wonder groot genoeg.
Zangm. Zo gy by 't danssen, Heer, wilt zoete stemme
voegen ;

Het geeft te meerder lust en aangenaamigheid.
Jourd. Dat ik u dit verzoek is 't minst voor dezen tyd ;
Daar ik het voor berei, die komt by my ten eeten,
Dansm. Zeis anders al gereed.

Zangm. Voort diend, myn Heer, te weeten,
Dat het heel noodig is, dat zo een Heer als gy,
En die de konst bemind, den Zang heeft aan zyn zy,
Als met gezelschap hy zou aan de tafel weezen.

Jourd. Werd dezen handel by den Adel ook gepreezen ?

Zangm. O Ja. Jourd. Ik zal het doen ; maar zal 't wel staan ?

Zangm. 'k Zeg ja : en voor het eerst, hoeft gy geen opper-
ste, daar na

Een tegen hooge, en daar na een halve lage ;
Hier moet de zoete klank van Bas en Veel op flage ;
Doormengeld met de toon van eenen duitschen Fluit ;
Daar by de stille galm van een Eferb, of Luit,
Die netjes evenaard met al de ripieene. (nen ;

Jourd. Daar is onlangs in 't hof een Instrument verschee-
Laat zien, hoe heet het, ... Ja. 't is de Trompet Marien ;
Wat dat ik u altyd mag bidden, 'k bid u, dien
U hier af, zo 't Muzyk hier meê kan op zyn stel zyn.

Zangm. Laat deze zorg op my, 'k zal maaken het zal wel
zyn.

Wie dat op hem neemd last, en die niet en voldoed,
Is waardig dat hy daar verwyd van draagen moet.

Jourd. Vergeet altoos in tyds de Zangers niet te zenden.

Zangm. 'k Zal maaken dat het al na uw begeerd zal enden.

Jourd. Maakt boven al den dans dat hy behaaglyk zy.

Dansm. Laat hier van, bid ik u, myn Heer, de last op my.

Jourd. Nu, willen wy ons tot onze oeffening gaan keeren ?

Dansm. Indien gy zyt beluft om noch iet nieuws te leeren.

Jourd.

Jourd. Beginnen wy. *Dansm.* Wel aan.

Hy zingt en danst met Jourdein.

Dansm.

Myn Heer, past op de maat
De beenen recht, en roerd de schouders niet; dat gaat
Heel wel, al zachjes: ei, gy houd te styf uw Armen,
Uw hoofd om hoog; wat dus, zo zou me'er onder scher-
men;

Nu, recht dan 't lyf. *Jourd.* Ei, my!

Zangm.

Myn Heer, 't is wonder goed
Jourd. Nu leerd my eens hoe dat men een eerbieding doet
Aan een van hoogen staat, 't zy Graaf, of een Gravinne

Dansm. Gy moet, zo gy het wilt met lof doen, dus beginnen;
Voor eerst een buiging heel na acht'ren, en daar naar
Met drie van vooren, u zo voegen dicht by haar;
Doch, met de derde uw hoofd tot haare knien geboogen;
Zie zo, vat gy 't?

Jourd. Zo, he? *Dansm.* Dus heeft het meêr vermoogen

DARDE TOONEEL.

Zangmeester, Dansmeester, Leerling, Jourdein,
eerste Pagie, tweede Pagie. (dien

Pag. **D**En Scherremmeester, Heer, die wacht dat hy u
Jourd. Zegt dat hy binnen komt: dit moogt gy mede
zien.

VIERDE TOONEEL.

Zangmeester, Dansmeester, Leerling, Jourdein, twee Pagies,
Schermmeeſter, tot aan haar knien geboogen.

Schermm. **M**Yn Heer geliefd het u? voor eerst uw reve-
rentie;

Het Lichchaam recht, myn Heer; nu, vorder in defencie,
Nu voor, de beenen slecht, zo wyt niet van malkaâr,
De voeten moeten bei staan op een Linie; maar
Den arm zo heel en gantsch niet uitgerekt; het hooge
Van uwe linkerhand niet verder als uw ooge;
Het hoofd recht op, en het gezigt heel kloek en stout,
En 't lichchaam heel al vast; dat's een, twee, drie, nu douth

Toep

Toe; weder achterwaards, myn Heer, als gy zult steeken,
 Laat het uw arm altoos aan geene magt ontbreken;
 Nu noch eens, een, twee dry, 't za, za, Heer, in der yl,
 Val in, wat zo, myn Heer, gy krygt de rechte styl
 Der Wapenoeffening.

Fourd. Euch! *Dansm.* Heer, gy zyt een wonder.

Schermm. Ik heb aan u gezegd, dat alleen het bijzonder
 Geheim der Wapenen in deze twee bestaat;
 Dat 's dat men niet ontfangt, en dat me een ander slaat;
 En als ik heb aan u doen zien, door blyk van reeden,
 Het is onmoogelyk dat iemand raakt uw leeden,
 Zo gy de Kling van 't recht uws lyfs te keeren weet,
 Het welk dat hier aan hangt, dat men hem niet vergeet,
 In 't afkeer van 't rappier, 't zy buiten ofte binnen.

Fourd. Op deez' manier zou dan een bloodaard kunnen
 winnen,

En dooden een, hoe fel en kloek hy was van moet.

Schermm. Gewisselyken, en hier ziet gy wat gy doet;
 En hoe veel dat de konst der Wapenen moet gelden,
 En zyn in achting steeds by de alderkloekste helden,
 Ten opzigt van den Dans, of Zang, of anders iet.

Dansm. Nu, Scherremmeester, spreek zo onbehouwen niet.

Zangm. En leer vry van den Zang een ander vonnis stryken.

Schermm. Het schynt dat gy liën u noch wilt by my gelyken;
 Zo zeker, dat waar schoon!

Zangm.

Ei, zie deez' Konstenaar!

Dansm. Deez' Snoever.

Schermm.

Dansser, hoor, zo ik u eenmaal maar

Doepassen op myn maat, ik zal u voeten maaken.

Hoor, Zanger, vaar niet voort met myne konst te laaken,
 Of 'k zal u zingen doen, dat het u heugen zal.

Dansm. Wel, Yzerflager, zeg, wat onderwind ge u al?

Weet gy niet dat den Dans u uwe maat kan leeren?

Fourd. 'k Geloof niet dat gy 't meend; hoe wilt gy u ver-
 weeren?

En vechten tegen een, die een, twee, drie verstaat?

En die met redenblyk een man ter neder slaat.

Dansm.

Dansm. 'k Lach met zyn redenblyk, en met zyn een, twee dryen.

Fourd. Al zachjes, bid ik u, zo raakt gy in geen lyen,

Schermm. Wel, onbeleeften Bloed!

Dansm. Ja wel, wat Scherremheer.

Fourd. Zwyg, bid ik. *Schermm.* Zo ik moet.

Dansm. Gy zyt een Man van eer.

Scherm. Al zachjes, zo ik moet aan u myn handen schen-
nen!

Zyt zeker, dat uw rug myn wapens zal gewennen.

Zang. En ik, dat na myn wil ik u doen zingen zou.

Fourd. Zyt toch geruft.

Schermm. Laat hen begaan. Ô Bloed! wat wou

Ik van die Zangertjens, en Dansers hutspot kappen.

Dansm. Dat kon wel zyn, indien de sryd bestond in 't
snappen.

V Y F D E T O O N E E L.

*Zangmeester, Dansmeester, Leerling, Fourdein, twee Pagies,
Schermmeester, Filosooph.*

Fourd. **M**Yn Heer den Filosooph, gy komt ter rechter
tyd,

Om door uw oordeel te bevreedigen den sryd,
Gereezen tusschen hen.

Philosf. Wat's de oorzaak van hun sryden?

Fourd. 't Was om de Konsten, Heer, die deze dry belyden,
Die brengen haar zo veer, dat na de sryd van reên,
Ik licht zou vreezen dat zy werden handgemeen.

Philosf. Hoe! Heeren, zyn dit reên om dus ontsteld te weezen?
Hebt gy het Leerboek nooit van Seneca geleezen?

Dansm. Myn Heeren, kan men doen aan iemand meer-
der hoon,

Als dat men zyne konst, en hem veracht? de kroon

En zegebladeren ontruikt? niet werd gepreezen?

Den Dans, zo aangenaam als 't zingen, derft hier dezer

Uitschelden, of het schier niet eens meer te achten waar;
En stelt noch boven haar een slechte konst. *Phil.* Bedaar:

Die

Die wys is; Heer, en zal geen lasteringen achten;
Men hoorde van dien man geen antwoord te verwach-
Als door het zwygen. (ten,

Schermm. 'k Zeg, door eengelykenis,
Betoond gy dat myn konst niet boven de uwen is.

Philos. Dat u dit niet ontroer; men moet, om ydelheden,
En woorden in de lucht, zo licht niet zyn te onvreden;
Al wat den eenen mensch van de ander onderscheid,
Is hooge wysheid, en oprechte deugd'lykheid.

Dansm. Ik zeg, het danssen is een konst, zo waard om pryzen,
Dat men aan hen geen eer genoeg en kan bewyzen.

Zangm. Ik zeg, dat zingen is een konst, die eeuwen door
Van vorst en koningen gepreezen werd; 't gehoor
Van yder een, werd haar, met diepe aandachtigheden,
Als toegeëigend. *Schermm.* Ik, met meerder recht en reden
Betoon aan dezen, dat de Scherremoeffening
Een Prins der konsten is, en haarliën konst gering:
O ja! dit voordeel kan myn konst aan iemand geeven,
Dat die, die van de dood gedreigt werd, houd in 't leeven.

Philos. En wat zal op het lef dan zyn de weetenschap,
Van 't hemels, en van 't aardfchei, zeg eens, wat een trap
Van eer behoorden die by 't volk niet te bekoomen?
Ik zie dat gy te zaam op 't hoogst zyt ingenoomen
Met hovaardy; mits ge in myn tegenwoordigheid,
Om zaaken, die de pyn onwaard zyn, eeuwig stryd;
En derft verwaand de naam van weetenschappen geeven
Aan iet, 't welk niet verdiend de naam van konst; maar
even,

En by gedoogzaamheid, de naam van Zanger, oft'
Van Scherremmeester, of wel Danffer.

Schermm. Doet het, Schoft?

Zangm. Ha, ouden Filosooph!

Dansm. O tandeloozen Byter!

Zangm. O, Rok vol zottigheid!

Dansm. O magteloozen Schyter!

Philos. O Schelmen, zonder eer, neemt hier een proef dan af.

Voud. Myn Heer, den Filosooph. .... *Zy vechten.*

B

Philos.

Philos. Dien hoon verdiend deez' straf.

Jourd. Myn Heer, den Filosooph.....

Zangm. De Duivel zal u haalen.

Jourd. Myn Heeren.....

Philos. De oudste droes moet u de vracht betaalen.

Jourd. Myn Heer, den Filosooph.....

Philos. Ha! schelmen, zonder eer.

Jourd. Myn Heer, ei ....

Philos. Laat my toe dat ik hun les maar leer.

Jourd. Myn Heer, den Filosooph....

Philos. Vewaande Bedelaaren,

Verraaders, Guiten, Schuim, Gepeupel, Guichelaaren.

Al vechtende binnen.

Jourd. Myn Heer, den Filosooph! myn Heeren, ei! myn Heer,
Den Filosooph, houd op; ei! Heer, doch Heer, ei! keer;
Ja, als gy vechten wilt, vecht dan, van nu tot morgen;
'k Wil, tot myn ongeluk, voor uw geluk niet zorgen;
Ja wel, wat lust my, daar myn beste nachtgewaad
Te gaan bederven; de een die stoot, en de ander slaat;
En ik zou, midd'lerwyl, om de eene te bevryden,
Van de ander onverziens wat slagen moeten lyden.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

Jourdein, Filosooph, twee Pagies.

Philos. **B**Eginnen wy ons les?

Jourd. Voorwaar het is my leed,
Dat men hier in myn huis myn Heer deez' hoon aandeed.

Philos. Dat s' niet; wy weeten 't pit van 't menschelyk be-
dryven; (ven,

'k Zal daat'lyk tegen haar een dapper Schimpdicht schry-
juist naden styl van den schimpryken Juvenaal;

Nu, zeg my, wat u lust te leeren? *Jourd.* Altemaal,

Het welk men leeren kan; ik ben heel ingenomen;

Om op de hoogste trap van wetenschap te komen;

J

Ja, 'k ben als dol, wanneer ik overdenke, dat
Myn Vader nooit tot my die liefde heeft gehad,
Van in myn jonkheid my te laten onder wyzen.

Philos. Myn Heer, ik moet hier in uw goed gevoelen pryzen.
Nam fine Doctrine vitast quasi mortis imago.

'k Geloof, myn Heer, verstaat die woorden in 't latyn?

Jourd. Wel ja, myn Heer, maar laat het u niet moeilyk zyn,
Dat gy, als of ik 't niet verstond, my uit wilt leggen.

Philos. Myn Heer, het vaersje wil het vollegende zeggen:
Zonder geleerdheid is men dood, of onvoltooid.

Jourd. Die regel die gaat vast.

Philos. Myn Heer, hebt gy dan nooit
Beginzelen gehad, om haast geleerd te weezen? (zen.

Jourd. Wel ja, myn Heer, want ik wel schryven kan en lee-

Philos. Van waar gelieft het u dat ik begin, myn Heer?

Gelieft het dat ik u de Logica eerst leer?

Jourd. Wat is die weetenschap?

Philos. Hier werd men onderweezen

In de drie werkingen van het verstand: en dezen

Zyn de eerste, tweede en derde; en de eerste dan die is

Welk ons den weg wyft, om aan onze heugenis,

Zonder wanorden, haar gedachten voor te stellen,

De tweede, leerd ons een bezaadigt oordeel vellen:

De derde is, waar door men aan de kennis raakt;

Op wat manier dat diend een goed gevolg gemaakt,

Door de Figuren van

Barbara, Clarent, Dari Fario, Baraliston,

Felepton, disanis, datri, bocarde Ferison.

Jourd. Heer, Philosooph, die woorden,

Die komen, na my dunkt, uit vry Barbaarische oorden,

De Logica die is te droef, na dat ik gis;

Myn Heer neemt iet ter hand dat meêr vermaaklyk is.

Philos. Zyt gy genegen tot de weetenschap der zeden?

Jourd. Der zeden? *Philos.* Ja, myn Heer.

Jourd. Wat kan ons die ontleeden?

Philos. Die handeld van 't geluk, en leerd ons hoe men moet

De tochten dwingen, van het ongeregeld bloed,

B 2

En

En. ....

Fourd. Neen, men laat dat daar ; van bovenen tot onder,
Ben ik zo vol van gal , dat zelfs geen oorlogswonder
Mynimmer temmen kan , als ik gram weezen wil.

Philos. Gelieft u Phisica ?

Fourd. Wat leerd die ? *Philos.* Het verschil ,
En de begins'len der natuurlyke zaaken ;
Voorts de eigendommen , die des menschen lichchaam
raaken ;

Als ook het wezen van al de Elementen ; 't geen
Ook eigen is aan staal , en yzer , ja ook steen ;
Om wat dat leeven doet , de dieren , en de boomen ;
Zy wyft ons hoe men kan tot rechte kennis koomen ,
En van al de invloeiingen der Hemelen ; hier wart
Het vliegend vier gekend ; de sterre met de start ,
Het weerligt , blixem , sneeuw , den hagel , en den donder ,
Orcaanen , winden , en het Landvolks grootste wonder ,
Het Stalligt , 't welk de lucht tot eene wagen heeft ,
Waar door het komt dat het voor ons als heenen streeft
Als wy het volgen , en daar door de Lucht beroeren ,
Daar wy in tegendeel zien naar ons heenen voeren ;
Zo wy het vluchten , het welk voortkomt uit de tyd ,
En grillege natuur het minste ydel leid , (len.
Die ons verlaaten plaats , straks door de Lucht komt vul-

Fourd. Dat gaat zo heen , Heer , doch het zyn een hoope ,
prullen

En lappen ; 'k heb daar ook al geen behaagen in.

Philos. Myn Heer , die zeg dan iet dat is na zynen zin.

Fourd. Wel aan , zo leerd my dan de oprechte en echte spel-
ling.

Philos. Heel gaeren.

Fourd. En daar na zo leerd my ook de stelling
Van de Almanach , op dat ik zien kan , vast en wis ,
Wanneer het maaneshyn , en wanneer 't duister is.

Philos. 't Zy zo , maar om uw wil op 't uiterst na te koomen ,
Zo diend van u , myn Heer , heel wel in acht genoomen ,
Dat men de Woordenkonst voor eest beginnen moet ,

Door

Door vaste kennis van de lett'ren; deze doet
 Ons kennen hoe men kan verscheidelyke spreken;
 Hier op, als ik 't getal der lett'ren overreeken,
 Bevind ik die te zyn een deel Vocalen, en
 De rest diend dat, myn Heer, voor Consonanten ken;
 Het woord Vocalen zeyd, dat deeze alleen ook luiden;
 De Consonanten, deeze en kunnen niet beduiden,
 Ten zy dat zy met een van de Vocalen slaan;
 Vocalen zyn A, E, I, O, U. *Fourd.* 'k Hebt verstaan.
Philos. Nu, om de letter A, volkomen uit te spreken,
 Zo opend sterk de mond; A.
Fourd. A. goed, dat zyn trecken.
Philos. Nu, om de E. moet gy het onderst' van de mond
 Nade ooren brengen; A, E. *Fourd.* A, E, 'k heb 't terstond.
 A. E. Wat is het schoon!
Philos. En nu, voor de I, noch meerder
 Nade ooren; A, E, I. *Fourd.* Ter waereld geen geleerder.
 A, E, I, I, I, I. Lang leefde wetenschap.
Philos. Myn Heer, niet teffens; maar zo voort, van trap
 tot trap,
 Tot de O; zo sluit gy weêr de lippen by malkand'ren.
Fourd. ô, ô, A, E, I, O. hoe kan den mensch verand'ren.
Philos. Het open dat gy laat is recht gelyk een O.
Fourd. Laat zien, O, O, ja, Heer, al dat gy zegt is zo.
Philos. Voor de U, zo moet myn Heer byna zyn tanden
 sluiten,
 En de twee lippen wat uitsteeken, zo na buiten,
 Zonder te voegen die nochtans geheel by een,
 U, U.
Fourd. U, U, Myn Heer, 't is meerder als gemeen.
Philos. Op morregen, myn Heer, zal ik u meerder leeren.
Fourd. Vergeet toch, boven al, niet wederom te keeren.
Philos. ô Neen, wat aardig is, zal ik, van 't eerst tot leest,
 U doen verstaan, Heer.
Fourd. Goed, maar doet hier in uw best;
 Voorts moet ik u een zaak als aan een vriend vertrouwen,
 Hoe dat ik ben verliefd op een der schoonste Vrouwen

Van deze Stad, nu zou ik gaeren hebben, dat
 Gy iets aan weest, 't welk, zo niet heel, ten minsten wat
 Van myneliefde, aan deez' schoont' kon kenbaar maaken,
 Op dat ik door deez' treek haar geeft zo mogt doen blaa-
 Tot my, in wedermin. *Philos.* Zeer wel. (ken

Jourd. 't Zou schoon zyn, niet?

Philos. Gewis; maar 't geen dat gy verzocht voor deze, ziet,
 Dat kan geknoot zyn door de maat, of ongebonden;
 Wat wenscht, myn Heer, zyn Lief het liefste toegezonden?

't Gebonden, 't welk is rym, of 't ongebonden, 't geen
 Men profa heet?

Jourd. Neen, neen, de broozen in 't gemeen
 Die zyn heel moeijelyk en lastig aan te trekken.

Philos. 't Is waar, de vaers en Heer, die kunnen min ver-
 wekken.

Jourd. De vreeze en de broos zyn even vies van schyn.

Philos. Het moet al even wel het een of 't ander zyn.

Jourd. Waarom?

Philos. Om dat men dit aan iemand zo kan zeggen,
 Of moet het hem in proos of rym te vooren leggen.

Jourd. Wel hoe, en vind men dan geen ander slag van spraak?

Philos. Neen 'tgeeng en vaers is, moet, het is een zek're, zaak,
 Vast proos zyn,

Jourd. Ja; en 't geen dat wy nu zaamen spreken,
 By wat voor slag van spraak kan dit dan zyn geleecken?

Philos. Dat 's mée al proos, of rym.

Jourd. Wanneer dat ik dan zeg,
 Geeft my myn muilen; doet my myne muilen weg;
 Zo is dat profa?

Philos. Ja.

Jourd. Den hemel moet my spaaren:
 Het is nu méér dan over vyfen veertig Jaaren,
 Dat ik dan profa sprak, en zonder dat ik 't weet;
 Myn Heer, en Meester, het was my op 't hoogste leed,
 Zo ik uw konst niet kon, na haar waardy vergelden.
 Nu wou ik, dat men my dit op een briefjen stelden.

Ik

*Ik brand in min,
Myn Engelin:
Font van uw hand,
Uw wedermin.*

Dit wenschten ik, dat kon zyn geestig omgekeerd;
Op dat die Schoone, die ik dien, daar meê vereerd,
Mogt haar afkeerigheid, in waare min verkeeren.

Philos. Myn Heer, dat kan men op verscheide wyze leeren.

Fourd. Laat hooren.

Philos. Voor het eerst, gelyk gy hebt gezeid.

Ten tweede:

IN Min ik brand
Myn Engelin:
Uw wedermin
Font van uw hand.

O F:

*Ik min myn Engelin,
Ik brand:
Font van uw hand,
Uw wedermin.*

O F:

*Font van uw hand
Uw wedermin;
In Min ik brand,
Myn Engelin.*

O F:

*Ik brand in Min:
Font van uw hand,
Uw wedermin,
Myn Engelin.*

Fourd.

O welk een schrandereid!

Maar welk van allen deze is nu het allerbeste?

Philos. Die gy my hebt gezeid.

Fourd.

Zo ben ik dan ten lesten

Poeët geworden; schoon ik niet heb gestudeerd?

Ik dank u, en ik bid dat gy doch wederkeerd

Op morgen, om my voort en voort de konst te toonen.

Philos. Ik zal niet missen, Heer. *Fourd.* Ik zal u wel beloonen.

T W E E D E T O O N E E L.

Fourdein, twee Pagies,

Fourd. **M**Aar hoe, myn kleed en is dat noch niet t'huis
gebragt?

2 Pag. Neen, Heer.

Fourd. Wat dunkt u, is 't niet lang genoeg gewacht
Na dien verbruiden, en zo zorgeloozen Snijer?

En dat juist op diens dag, wanneer ik, als een vrijer,

B 4

Ver-

Verschynen moet op 't hof, in 't oog van myn godin?
 De derdendaagsche koorts die neemt zyn leden in;
 De nikker, en de droes die schen hem; zo veel plaagen
 Op zijne snijers rug, als al de Snijers draagen
 Om hunne dievery, in 't diepste van de hel;
 Tien tonnen gruis gestampte nikkers op zyn vel;
 En dat voor 't Snijers huis, op dat 'er niemand komen;
 Dat 's Snijers eigen wyf den Snijer word ontnomen,
 Zo hy haar mind; zo niet, plaag hem de Duivelin:
 Dien hond, dien Snijer, ô! dien Snijer, zonder zin
 Of herssenen, dien guit, dien schoft, dien luizevanger....
 Ha! hy is daar, ja vriend, indien gy noch wat langer
 Getoest had, 'k had op u byna myn gal gebraakt.

DARDE TONEEL.

Fourdein, twee Pagies, Snijer, met vier Knechts.

Snij. **M**Yn Heer, uw kleed en kon niet eerder zyn ge-
maakt,

Schoon twintig van myn knechts het hadden onder-
wonden. (den,

Fourd. Gy hebt my daar juist een paar kousen t'huis gezon-
Waar ik het meeste werk meê heb gehad, al eer

Ik ze aangekreegen heb. *Snij.* Zy zullen rekken, Heer.

Fourd. 'k Geloof, indien ik haar wou gansch in flarden
rukken.

De schoenen, die gy zend, die voel ik my zo drukken,
Dat het onmoog'lyk is. *Snij.* Myn Heer, dat's niemendal.

Fourd. Hoe, niemendal?

Snij. Welja, denk dat het beet'ren zal,
Zie hier het netste kleed dat ooit myn handen raakten;
Een ander had een maand van doen eer hy't zo maakten.
Maar weet, de ervaarentheid van myne werrikliên,
Heeft het op zulk een tyd te weeg gebragt; wil zien
Of het u wel gevalt.

Fourd. Wel aan, maar zal 't my voegen?

Snij. Wat vraag! ik weet het zal op't uiterst u genoegen.

Gelief't u aan te doen? *Fourd.* Ja, geef't maar.

Snij.

Snij.

Holla; Heer,

Een Edelman doet men dat met ontzag, en eer;
 Ik heb hier volk gereed, om op de maat te kleeden;
 Hou, holla, voegt myn Heer dit kleed aan zyne leden,
 Op de manier, gelyk men aan den Adel doet.

*Vier Snijers Knechts, ontkleeden, en kleeden Jourdein
 al danffende.*

Jourd. Wel, Meeſter, die manier is wonderlyk, en goed.

Knecht. Heer Edelman, zo 't u gelieft, iets om te drinken.

Jourd. Hoe zegt gy? *Knecht.* Edelman, myn Heer.

Jourd.

Die woorden klinken;

Dat komt'er af, te doen gelyk den Adel doet,
 Blyft Burger duizend jaar, men zal u, als een bloed,
 En een onnoozelen, by al het volk ſteeds achten;
 Al de eerbied die gy doet, doet u iets goeds verwachten;
 Ik zie dat gy verſtaat, hoe me iemand eeren kan.

Daar, Jongman, dat is voor myn Heer den Edelman.

Kn. Ik dank uw Grootſheid, voor uw goê genegentheden.

Jourd. Uw Grootſheid? ha! dāt 's wat; wat ben ik wel
 te vreden;

Uw Grootſheid! ſa, kom hier, uw eerbied my verbind.

Dat by myn Grootſheid gy uw vergenoegen vind.

Dat 's voor uw Grootſheid, daar.

Knecht.

Den Hemel wil u loonen;

Ik zal my altyd, aan uw Hoogheid, dankbaar toonen:

Jourd. Uw Hoogheid! kom eens hier; uw Hoogheid diend
 beloont;

Hou daar, nooit heeft men my, zo grooten eer betoond;

't Is beſt dat ik hen hier meê laat in vreugde leeven,

Want zo het hooger ging, 'k zou al myn geld weg geeven.

Knecht. Nu ons den Edelman, zo eerlyk heeft voldaan,

Zo mag'er ook noch wel een braaven Dans op ſtaan.

Worden Dans vertoond van vier Snijers Knechts.

Einde van 't tweede Bedryf.

DE BURGERLYKE
DARDE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.

Fourdein, twee Pagies.

Fourd. **N**U moet ik van het Volk myn kleeding laten keuren;

Maar volgt dicht achter my, op dat men kan bespeuren,
Dat gy myn dienaars zyt. *i Pag. Wel.*

Fourd. Roept Nicole hier,
Dat ik haar onderricht in 't noodig huisbestier.

Nicole uit.

Daar komt zy aan. Nicool'. *Nicol. Wel?*

Fourd. 'k Ga my wat vertreeden.

Nicol. Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Fourd. Hoe lacht gy zo? wat reden?

Nicol. Ha, ha! dat 's eerst een Aap; ha, ha!

Fourd. Wat zal het zyn?

Nicol. Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Fourd. Wel, lacht gy dan met myn?

Nicol. O neen; myn Heer, dat zou my in het harte spyten.
ha, ha! (smeyten.)

Fourd. Lacht gy noch? 'k zal u straks de kop aan stukken

Nicol. Myn Heer, Ik kan myn niet onthouden, dat ik lach.
Ha, ha!

Fourd. Houd gy niet op, ik zal u met een slag....

Nicol. Ha, ha! vergeeft het my, want gy zyt te goedaardig,
Om iemand leed te doen. ha, ha, ha!

Fourd. Hoor, aalwaardig

En schempige Zottin, ik zal u met een slag,
Zo daad'lyk rukken 't hoofd van uwe schoud'ren.

Nicol. Ach!

Myn Heer, gy zyt in een te goê manier van leeven, ha, ha!

Fourd. Ik zal u....

Nicol. 'k Bid, myn Heer, dat gy 't my wilt vergeeven, ha, ha!

Fourd. Ik zal u, zo gy lacht....

Nicol. Daar dan, ik lach niet mêer.

Fourd. Ziet dat gy 't dan gereed en net maakt voor uw Heer.
Nicol.

Nicol. Ha, ha, ha, ha! *Jourd.* De zaal.

Nicol. Ha, ha, ha! *Jourd.* Gy lacht dan noch?

Nicol. Daar, wilt my dan vermoooren,
Eer dat gy met geweld me in 't lachchen wilt doen
smooren;

Laat my eerst lachchen, en daar na sterf ik met vreugd.

Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Jourd. 'k Word dol: wat vod is dat?

Nicol. Heer, 't doet my zulken deugd.

Jourd. Zo ik u neem....

Nicol. Myn Heer, ik vrees 'k zal 't noch betreuren;
Het welk voorzeker, zo ik niet en lach, zal beuren,
Ha, ha!

Jourd. Wie heeft ooit meid zo onbeschaamd gezien?

Myn dunkt 't is noodig dat ik haar in alles dien:

Ik moet haar spotterny, en beestigheid verdraagen,

In plaats dat zy my na 't geen noodig is, zal vraagen.

Nicol. Ei zeg, waar in bestaat doch deze groote schuld?

Jourd. Waar in dan, vuile Pry; dat ge eens beginnen zult
Te denken, hoe gy 't huis, met haast, zult vaardig maaken
Voor het gezelschap, en ook de oeffening der zaaken,
Die u bekend zyn. *Nicol.* Ja, 'k heb nu altoos geen lust.
In 't minst tot lachchen, Heer, myn lust is uitgebluft;
Want uw gezelschap, en uw oeffening, zyn zaaken,
Die, als ik daar op denk, my als een doode maaken.

Jourd. 't Zal noodig zyn dat ik om u de deure sluit
Byna voor yder een? *Nicol.* Neen, laat'er die maar uit,
Die van den morgen tot den avond 't huis betreedten.

T W E E D E T O O N E E L.

Jourdein, twee Pagies, Nicole, Madam Margo.

Margo. **H**A, ha! al weêr wat nieuws? noch meerder
zottigheden?

Wel, Man, my dunkt dat gy noch eindelyk word zot;

Lacht gy de Waereld uit, of strekt gy haar tot spot?

Dat gy op deez' manier, uw lyf gaat harrenassen?

Jourd. Dit kleed past my, als waar 't my aan het lyf gewassen,
En

En al die met my lacht, die, zeg ik, zyn recht gek.

Marg. Welja, was 't de eerstemaal, dat men uw dwaas gebrek,

En zotten handel aan de waereld zag verbreeden.

Jourd. Wat is de waereld toch?

Marg. Een waereld vol van reden,
Een waereld, die al vry wat wyzer is, als gy;
Een waereld, die haar stoot aan uwe zotterny;
Voor my, ik ben beschaamt dat ik u zo zie leeven;
't Weet naauwelyks wat naam ik aan ons huis zal geeven;

Men zou schier zeggen dat het Vastenavond was;
Want steeds dag in, dag uit, zo ziet met een gebras
Van Speellui, Zangers, daar de Buuren over klaagen.

Nicol. Mejuffer, heeft gelyk, wie zag van al zyn daagen,
(k Zeg 't by gelykenis) een volkje koomen, dat
Aan hunne voeten hangt al 't vuil der heele Stad,
Als waaren 't Asbeers, en uw huis, wie kan 't gedoogen,
Hun Vrachtschuit : waarom jaagt gy uit uw huis en
oogen (schoon?

Dat volk niet, of wend hen, dat zy 't weêr maaken
Ik ben uw Dienstmaagd wel, maar 'k bid, zeg wat loon
Kryg ik van die toch, die my meêr als gy doet werken?

Jourd. Gy zyt myn Dienstmaagd, en een onbeleefd stout
verken.

Marg. Nicole heeft gelyk, en spreekt na reên, en recht;
En om 't verschil maar eens te kunnen zien, ei! zegt
My eens wat het bedied, dat gy gaat danffen leeren?
Wanneer het tyd zal zyn voor u na 't graf te keeren?

Nicol. Waar toe die meester, die door 't stampen van zyn
voet,

Al onze steenen van de zaal schier barsten doet,
Men zou, door zyn bedryf, schier een aardbeving vreezen.

Jourd. Wilt gy liên beide wel eens wat bedachtzaam wezen?

Marg. My dunkt hy 't danffen leerd, flecht voor een uur,
of tyd,

Of zo lang tot hy is, cen been of arrem kwyt.

Nicol.

Nicol. *o* Neen, het schermen zal hem daar wel voor bevrijen.

Jourd. 'k Vraag of gy zwygen wilt? of zal ik moeten lijn
Dat twee onwetende berispen wat ik leer?

En met een diep ontzag, als kendens daar van eer.

Marg. Gy most betrachten, om een middel uit te vinden,
Waar door ge uw dochter in den echtenstaat most binden;
Die nu al oud, en groot genoeg is, tot dien staat.

Jourd. Dat zal ik doen, zo haast hem iemand vinden laat,
Die ons hoedanigheid en staat kan evenaaren;
Doch weet, dat ik ook wil volkomen zyn ervaaren
In alle konsten.

Nicol. 'k Heb ook noch gehoord, dat hy,
Op dat volkoomen zy zyn wyze zotterny;
Van dezen dag noch heeft een Filosooph ontbooden.

Marg. Ja wel! dat is, om ons huis te houden, heel van noden.

Jourd. Voorzeker, maar gy twee, spreekt als twee beesten.

Marg. Man,
Hoe noemt men in uw land alzulke beesten dan?

Jourd. Ei, 'k schaam my, dat ik hoor al uw onweetenheden,
Voorbeeldelyk: nu eens gesproken, en na reden;

Weet gy wel, Vrouw, wat gy nu tegenwoordig spreekt?

Marg. De woorden zeggen u, wat dataan ngebreekt.

Jourd. Daar spreek ik nu niet van; 'k vraag, 't geen gy my
hoord zeggen,

Voor wat voor slag van spraak, dat gy dit uit zult leggen?

Marg. Voor liedjes?

Jourd. *o* Gantsch bloed! neen, 't geene dat gy uit,
Hoe heet gy 't? *Marg.* Zo ik wil.

Jourd. *o* Bothoofd, proos is 't. Sluit

Voortaan aandachtiglyk die ongetemde lippen,

En laat in 't minste niet tot achterdeel ontslippen

Der konsten; want dit gaat voorzeker en gewis,

Dat, wat geen vaerzen zyn, noodzaaklyk profais;

Dat brengt de studie meê. Engy, zoud gy wel weeten

Hoe men moet zeggen U? *Nicol.* Wel is de vent bezeeten?

Jourd. Ik vraag, wat men moet doen, wanneer men zeid
een U?

Nicol.

Nicol. Wat praatjes, Heer, ik ben niet zot, zou 'k hoopen.

Jourd. Nu

Om u te leeren, zegt eens U. *Nicol.* U.

Jourd. Nu, hoe, doet gy 't?

Nicol. 'k Zeg, U.

Jourd. Zei ik u niet dat gy eenen dommen bloed zyt?

Maar als gy U zegt, zeg wat doet gy op die stond?

Nicol. Ik doe 't geen gy my heet.

Jourd. Gy opend uwen mond

Een weinig, en gy steekt uw lippen uit na vooren,

Als of gy zoenen wout; U, U. ziet gy nu wel, gy

Nicol. Wel dat is al wat raars. (Slooren?)

Marg. 't Is meerder als gemeen.

Jourd. Ha, wist gy dan van de O, en de andere aardigheên,

Wat waar het dan een lust met zulk een volk te hand'len!

Marg. 't Was beter dat gy al dit vollikje liet wand'len.

Nicol. De Scherremmeester, Heer, laat die gaan boven al,

Of maakt dat geen meêr zand in ons potagie val.

Jourd. Zo gy zyn konst verftond, gy zoud wel anders
spreeken;

Daar, hou dat vast, en wilt op een twee, drie vry steeken;

Ik zal u leeren wat de konst van schermen zy;

Sta vast, en let wel op de maat van een, twee, dry:

Hou, holla; hou, Nicool, wat zal die sloor gebreeken?

Nicol. Ik meende dat ik moest op een, twee, dry, in steeken.

Jourd. Wel ja, maar ziet gy niet dat gy te haastig zyt?

Nicol. Wel neen, myn Heer; hoe! ik let even op den tyd.

Jourd. Gy geeft my geen en tyd, dat ik my kan verweeren.

Marg. Ei, Man, 't waar beter al uw zotheid af te leeren;

Kwam u dit aan siints gy naamt de edeldom ter hand?

Jourd. Als ik den Adel volg, zo toon ik myn verftand.

En wys hier door hoe veel dat Adelyk bedryven,

Moet boven 't Burgerampt altyd verheven blyven,

Marg. Dat's waar, dat doet dat gy zo veel verov'ren kond;

Den Adel fluit u slegts zo wat na uwen mond;

En weet zo, met'er tyd, uw schatkist te ondermynen;

Gelyk myn Heer den Graaf, die komt voor u verschynen,

Als

Als of hy wonder veel met u beslechten zou;
En waakt slechts op uw geld; onthoud dit van uw
Vrouw,

Dat gy u vinden zult noch jammerlyk bedroogen.

Jourd. Ik raad u, gaat niet voort, men vraagt u na geen
logen:

Gy weet niet, Wyf, van wie gy tegenwoordig praat;
Het is een Man, een Zuil van onze Konings staat,
Die met den Koning spreekt, zo als ik met u spreek;
En dunkt u dat geen eer, dat ik Dorante reeken
Myn waardste vriend te zyn? hy handeld my, alleens
Of ik hem was gelyk; is dat niet ongemeens?
Zyn goedheid is zo groot, zyn vriendschap zo vol
krachten,

Dat my een yder hoog om zynent wil komt te achten.

Marg. Zyn goede vriendschap zy zo 't wil, maar evenwel
Het geld dat gy hem leend, dat is als in de hel.

Jourd. Zo agt gy dan geen eer, nu geld te moogen leenen?

En te vertrouwen aan de zekerheid van eenen,
Die de achterstal betaalt, door de afkomst van zyn bloed,
En, boven dat, aan ons noch zo veel vriendschap doet?

Marg. Wat vriendschap doet hy ons?

Jourd. Ik bid u, wilt wat zwygen;
Want ik kan, als ik wil, het geld wel weder krygen.

Marg. Ja, zo gy meend.

Jourd. Zo 'k meen? hy heeft het my gezeid.

Marg. Hy zal niet laten ook te missen op zyn tyd.

Jourd. Hy heeft het op zyn woord, en Edeldom gezwooren.

Marg. Al praatjes.

Jourd. Hoor, Vrouw, 'k zie, ik doe maar werk verlooren;
En even weet ik dat hy my betaalen zal.

Marg. En ik weet die dat looft is meerder als half mal.

Jourd. Ik zeg zwyg; hy is daar.

Marg. Misschien om zyn gebreeken...

Jourd. Wat ik u bidden mag, wilt niet een woord meer
spreken.

D A R-

*Jourdein, twee Pagies, Nicole, Madam Margo,
Graaf Dorant.*

Graaf. M Yn Heer, en Vriend, hoe is 't met uw gezondheid al?

Jourd. Heer Graaf, heel wel tot noch, uw Hoogheid te geval.

Graaf. Hoe vaart, Mevrouw?

Marg. Die vaart, gelyk Mevrouw kan vaaren:

„Hier wil hem weer in 't kort iets wonders openbaaren.

Graaf. Maar Heer, wat zyt gy mooi, en geestig toegesteld!

Jourd. Gelyk myn Heer kan zien.

Marg. „Hy krout daar 't schurft hem kwelt.

Graaf. Keer u eens, ha! myn Heer, is vol bevalligheden.

Marg. „Hy meend vol zottigheid, van boven tot beneden.

Graaf. Myn Heer Jourdein, ik heb met een groot ongeduld,
Verlangt om u te zien; 'k hoop gy gelooven zult,
Dat ik van daag nog in de kamer van den Koning
Van u gesproken heb.

Jourd. Myn Heer, 'k weet geen belooning
Voor zulken eer, ten zy ge aanvaard myn dankbaarheid.

Marg. In 's Konings kamer! *Jourd.* Ha! zottinne daar gy zyt.

Graaf. Ik bid, zit neêr.

Jourd. Ik weet, wat dat ik u ben schuldig.

Graaf. Ik bid u, zit. *Jourd.* Myn Heer.

Graaf. Gy maakt my onverduldig.

Gy zyt myn vriend. *Jourd.* Ik blyf uw Dienaar.

Graaf. Heer, ik bid

Dat gy gedekt zyt, en met my hier neder zit.

Jourd. 'k Heb liever dan wat bot als opstinaat te wezen.

Graaf. Myn Heer die weet dat ik al langen tyd voor dezen

Ben in zyn schuld geweest. **Marg.** „Ja, niet dan al te veel.

Graaf. Doch, al wat men my leend. dat hoop ik in 't geheel,

Zo haast het moog'lyk is, een yder weêr te geeven.

Jourd. Myn Heer die spot met my.

Graaf. Dit 's myn manier van leeven;

'k Wil nu gaan effenen 't geen ik u geeven moet.

Jourd.

Iour. Nu ziet gy wat dat uw onnutte zorg al doet.

Graaf. Ik wensch zo haast ik kan myn schulden af te leggen.

Iour. Zyn schuld af leggen, he? en wat is dat te zeggen?

Graaf. 'k Geloof, myn Heer, die weet hoe veel de som wel is?

Iour. Ten naaften by, myn Heer; maar op dat ik niet mis, Heb ik, tot zekerheid, een briefjen laten maaken;

Daar is 't: myn Heer, die kan hier door aan kennis raaken.

Graaf. Geef hier: eens duizend pond; eens negentien; eens Eens honderd pond; en noch eens tachtig; ik zien

Myn Heer die rekend wel: noch aan de fransche kramer

Gegeeven voor 't behang, en sierfel van een kamer,

Twee duizend pond; noch aan de Snijer honderd pond;

Tien kroonen, negen en een halve, en, in het rond,

De som bedraagd, na dat myn Heer hier heeft getekend,

Drie duizend, en drie honderd pond; 't is net gerekend.

Ik wenschten dat, myn Heer, my wilde tellen, tot

Het is vier duizend pond. *Marg.*, Wat dunkt u, ben ik zot?

Of heb ik het gewaand? *Io.*, Wilt gy uw waan verzetten?

Graaf. 'k Hoop immers dat myn Heer, myn eisch niet zal betletten.

Iour. Myn Heer. . .

Marg. „Hy maakt van u een rechte mellik koe.

Graaf. Zo 't u niet past, ik weet daar andere vrienden toe.

Iour. Neen, Heer, ik zal terstond 't verzochte geld gaan haalen.

Marg. „Man, zyt gy zot? *Iour.* „Wel neen.

Marg. „Hy zal u niet betaalen.

VIERDE TOONEEL.

Madame Margo, Graaf Dorante, Nicole.

Graaf. **M** Evrouw, die schynt bedroefd, wat 's dat uw vreugd verdoofd?

Wat hebt gy?

Marg. „'k Heb de vuist veel meerder als het hoofd.

Graaf. Ik wenschten de eer, om uwe dochter te begroeten;

C

Hoe

Hoe gaat het haar?

Marg. 'k Geloof, zy gaat op beid' haar voeten.

Graaf. Gelieft, Mevrouw, op een van deze dagen, niet

Al de aardigheên te zien, dewelke nu geschied

In 't Koninglyk Paleis? Mevrouw, heeft maar te spreken.

Marg. Dit is het geen, voor ons, ik al zo nodig reken,

Als goud of zilver wicht voor een bedelaar;

Ofeen paar hoorens voor eenen groven ezel; maar,

Myn Heer, gy doet te veel aan uw onwaarde vrinden.

Graaf. Mevrouw, gy zult in my altyd uw dienaar vinden.

Marg. Mevrouw, bedankt, myn Heer, van wegen van Mevrouw.

VYFDE TOONEEL.

Graaf Dorante, Iourdein, twee Pagies, Madame

Margo en Nicole ter zyden.

Iourd. **M**Yn Heer, 't verzochte geld is klaar.

Graaf. Myn Heer, ik houw

Me op 't uitterste verplicht, om uwe deugd te loonen,

Dat ik aan u, myn Heer, myn dienst in 't hof mag toonen.

Iourd. Ik dank u.

Graaf. Nu, wat raakt de schoonheid die gy mind,

Die, zo als ik u schreef, is deze dag gezind,

Kort na den eeten, op 't beloofd ballet te komen.

Iourd. Spreek stil, zo werd van haar in 't minste niet ver-
noomen.

Graaf. De reden, dat gy my in geen acht dagen zaagt,

Is, dat op heden eerst uw diamant behaagd

Heeft aen uw Dorimeen: 'k heb duizend moeilijkheden,

Eer zy den diamant ontfangen wou, geleden;

Tot ik haar eind'lyk heb bewilligd.

Iourd. Vind's hem schoon?

Graaf. Zy acht uw ring, myn Heer, van ongemeenen toon;

En ik ben, in myn zelfs, ten uittersten bedroogen;

Zo door zulk een geschenk haar hert niet werd bewoo-
gen

Tot wedermin. *Iourd.* Dat ons 't geluk die weldaad gaf.

Marg.

Marg. Als hy is by den Graaf, de droes krygt hem daar af.

Nic. „Zy zyn tesamen wel, *Marg.* „Ik zal het niet gehengen.

Graaf. Myns oordeels kan me een Vrouw niet meêr tot liefde brengen,

Als door vereeringen; al wat gy hebt besteld,

Tot blyk uws mins, gelooft, Heer, vast'lyk, dat geweld

Zal stommelings vry meêr van uwe liefde spreken,

Als de bespraakste tong ter waereld. *Iour d.* Heer, ik reeken

Noch acht geen kosten, noch geen schat, indien ik maar

Het hart kon winnen, dat myn hart verbind aan haar;

Doch 't geen ik u vertrouw, dat het myn Vrouw niet weete;

Op dat wy vry zyn, stier ik haar van daag ten eeten

By haare Zuster; licht dat zy daar blyven zal.

Graaf. Gy leefd voorzichtiglyk, myn Heer, in dit geval;

Uw Vrouwtjes achterdocht zou licht'lyk ons beletten.

Marg. „Nicole, luister eens.

Graaf. Wilt voort doch order zetten,

Dat alles tot den dans en maaltyd vaardig zy,

Zo als ik zeg, myn Heer, Mevrouw die zal met my,

Tot uw vernoeginge, alleenig hier verschynen;

Myn Heer, let doch, dat gy de Troost van uwe pynen

Geenzins misnoegt, of aars, leid al ons werk om veer.

Iour d. Daar, Onbeschaamde. Kom, vertrekken wy, myn Heer;

Wy zullen veiliger, als wy alleen zyn, praat.

Z E S D E T O O N E E L.

Madam Margo, Nicole.

Nicol. **Z**O zeker, 'k dacht wel dat ik hair of pluim zou laten;

Ja, die nieuwsgierigheid heeft my al wat gekost;

Na dat ik merken kan, de Slang schuilt onder 't most.

Mevrouw, zy dryven ict, het welk gy niet moogt weeten;

Ik hoorden zo wat, van den dans niet te vergeeten;

En van de maaltyd. O, Ik heb een galg in 't oog.

C 2

Marg.

Marg. Het is het eerste niet, dat my myn Man bedroog;
 Ik heb al over lang van zyne min vernomen;
 Doch ik kan echter aan de rechte grond niet komen;
 Doch spreken wy van 't geen dat myne Dochter raakt;
 Gy weet hoe dat Cleont heeft langen tyd geblaakt
 In haare liefde; hoe hy heele nacht en dagen,
 Door dienst op dienst, aan haar zyn min heeft opgedraagen;

Hoe dat wy eindelyk ons voelen heel verplicht,
 Waarom dat ik aan hem bezorgen wil het licht,
 Het welk hem in zyn nacht, de duisterheid, kan leiden.
Nicol. Mevrouw, gy hebt gelyk, dat gy niet meêr laat beiden,
 Wiens liefde tot uw Kind een yder is bekend.
 Cleonte, die al wat hy kon, heeft aangewend
 'Tot haar genot, diend haar op 't laatste te bekomen;
 En zo dat haast geschied, zo heb ik voorgenomen,
 De liefde van zyn Knecht te krygen op myn zy;
 Cleonte trouwd Lucille: en Coviël met my. (den.

Marg. Ga, zeg hem, dat hy hem laat daad'lyk by my vinden.

Nicol. Mevrouw, geen blyder maar kunt ge immer voor hem vinden;

Voor hem, dewelk ik weet, dat sterk in liefde brand;
 Ik loop, in plaats van gaan; want een, die van zyn kant,
 Zo als Cleonte doet, in liefden is ontfteeken,
 Kan men zyn leeven van geen blyder zaaken spreken,
 Als van het huwelyk. Ik loop zo na hem toe.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

Nicole, Cleonte, Covielle.

Nicol. Vergun aan my, myn Heer, dat ik myn boodschap doe

Cleont. Verraders! komt my, door uwe valsche vreugde,
 Niet meêr bedroeven; zo het my niet meerder heugden,
 Het geen geschied is, zo stond ik u 't spreken toe.

Nicol.

Nicol. Onthaalt gy my zo, die u geeft te kennen. ....

Cleont.

Hoe!

Derft gy noch voort gaan? ga aan uw Meestresse
zeggen,

Dat zy op my voortaan geen laagen meêr zal leggen;

Noch meêr bedriegen, die haar heeft zo licht geloofd.

Nicol. Hoe droes is 't hier? wel krygt gy draaijing in uw
hoofd?

Myn lieve, Coviël, wat mag uw meester schorten?

Cov. O! klein Gebroetzel! zult gy zo myn leeven korten,

Dat 'k sterven zal? weg, Aas, vertrek uit myn gezigt:

Myn lieve, Coviël! ô Pry! uw dwalend licht

Zal na het voorborgt van de hel my niet meêr leijen.

Nicol. Wat wil dit toch? ai, zeg!

Cov.

Dat gy van hier zult scheijen,

Of dat ik u de droes straks overgeeven zal.

Nicol. Wel hoe is 't met de vents? of zyn zy beide mal?

Ik moet dat wonder nieuws Lucille gaan verhaalen.

T W E E D E T O O N E E L.

Cleonte, Covielle.

Cleont. H Oe, kan zy zo myn min, en myne trouw be-
taalen?

Cov. 't Is 't grouw'lykste dat men ons heeft aangedaan,
Dat menschen brein verzoon.

Cleont.

Wie zou niet zyn belân?

Die zyne liefde zag door zulk een haat verdrukken?

O ramp! ô smert! ô pyn! van duizend ongelukken!

Hoe drukt gy al te zaam, op deez' benaude borst?

Ik zag de tyd te moed, waar op ik mynen dorst,

Die ik zoog uit haar min, eerstdaags te moogen lessen.

En, ach! zie op die tyd myn dood byna? ô, bressie!

In deze ziel gemaakt! wat legt gy, zonder hoop

Van ooit te raaken op: ziet, Coviël, de knoop,

En band van onze trouw, die zal uw Heer verworgen.

Ondankbaare! dit zyn dan voor myn angst en zorgen,

C 3

Dat

- Dat gy met zulk een straf myn trouwe min beloond?
 Ach! is een minnaar ooit zyn leeven zo gehoond?
 Niet was ter waereld dat ik buiten haar beminden;
 Niet was'er, buiten haar, dat ik kost goed bevinden,
 Zy was alleen myn vreugd; zy was alleen myn wensch;
 Zy was alleen myn zorg; ja 'k zweer u, dat nooit mensch
 Heeft zo veel magt gehad op myne ziel; als deze,
 Die my zo ongehoord, heeft tot de dood verweezen.
 'k Was nu twee daagen, ach! wat zeg ik, daagen? 't zyn
 Voor my twee eeuwen, vol onlydelyke pyn;
 Dat ik haar niet en zag; en, zo ik in 't ontmoeten,
 Dacht myne morgenster op 't vriendelykst te begroeten,
 Zo keerd, afkeerig zy, van my haar aanzigt af,
 Ach! eenigleven! werd gy met uw wil myn graf?
 En acht gy niet die hem wou voor uw voeten leggen?
Cov. Myn Heer, ik zeg al 't zelfd' het geen ik u hoor zeggen.
Cleont. Zeg, Covielle, kan men vinden iets gelyk
 Aan die ondankbaare Lucille? wat voor blyk
 Offschyn van recht, kan deze Ondankbaare verschoonen?
Cov. Wietochter waereld, kan aan Coviëlle toonen
 Iets, 't welk gelyk is aan de snoô verraadery
 Van myn Verraaders Nicole? *Cleont.* Daar ik ly,
 En zo veel zuchten loos, en smelt in myne traanen.
Cov. Daar 'k op haar wenken loop, en vlieg op haar ver-
 maanen.
Cleont. Daar ik rivieren uit myn oogen vlieten laat.
Cov. Daar 'k zo veel water voor haar heb geput.
Cleont. Daar 't kwaad,
 Het welk ik fmaak, wel haast myn leeven zal doen enden.
Cov. Daar 'k zo veel brand verdroeg, met 't spit voor haar
 te wenden.
Cleont. Daar vlucht zy van my heen.
Cov. Daar keertz' haar bakkus om.
Cleont. Daar spreekt ze my niet toe.
Cov. Daar blyft die Snoode stom.
Cleont. 't Is een verraadery, van een die gansch ontaard is.
Cov. Het is een schellemstuk dat duizend slagen waard is.
Cleont.

Cleont. Ik zeg, spreekt my altoos van haare ontschuldiging

Cov. Daar van behoed my 't lot. (niet.

Cleont. Maakt dat zy my niet ziet.

Cov. Myn Heer, en hebt geen vrees.

Cleont. Want al wat gy wilt zeggen

Tot haar ontschuldiging, zal ik eeuwig wederleggen.

Cov. De droes die droomt 'er van.

Cleont. 'k Wil haar meineedigheên

Met haat beloonen.

Cov. Goed, myn Heer, ik ben te vreên.

Cleont. Den Graaf, die alle daag men ziet by haar verkeeren,

Zyn huwelyk dat zal Lucille meêr vereeren;

Zyn staat, en zyn gezag, en zyn hoedaanigheid,

Trapt myne liefde met de voeten; doch de tyd

Kan koomen, dat ik doe een yder een aanschouwen,

Dat ik verneder, als 't my lust, veel wreeder vrouwen,

Als de ongastvrije Scyt, en woeste Bactriaan

Ooit hebben voortgebragt, ja, Coviël, 't moet gaan,

Die ys'lykheid heb ik te lang reeds aangebeden;

Doch wilt haar schriklykheid noch verder my ontleden.

Cov. Voor eerst, myn Heer, het is een morzig Kladdegat,

Zo gy de Sletvink in het eerst aanziet, 't lykt wat

Te zyn; maar zo men haar eens verder wil doorgronden,

Daar werd 'er schoonder, Heer, by duizenden gevonden;

De middelmaat, myn Heer, die overtreft haar schyn,

Want zy heeft oogen, Heer, zo klein.

Cleont. Ja, maar zy zyn

Zo vol van vier, dat zy een yders hart doen branden.

Cov. Zy heeft een groote neus, en lompe zwarte tanden.

Cleont. 't Is zo: maar haare mond is vol aantreklykheid.

Cov. Haar leeft, en gang is slecht.

Cleont. Ach! die heeft my verleid.

Cov. Daar by zo is zy stuurs, en overstout in 't spreken.

Cleont. Die stuure stouthed, ach! is die ik geestig reeken.

Cov. Haar geeft...

Cleont. Ach! Coviël, is zo arglistig, en...

Cov. Haar onderhoud. *Cleo.* Hier door ik heel bedorven ben.

Cov. Voor eerst zy heeft een hoofd, een kop, die niet wil bukken.

Cleont. Ze is koppig, ik beken 't; maar al haar kwaade nukken Zyn zo vol zoetigheid, dat ik sta als versteld.

Cov. Terwyl het zo is, is 't onmooglyk dat men steld Haar liefde uit uwe zin. *Cleont.* Waarom?

Cov. Om dat uw reden Steeds pleiten voor het recht van haar bevalligheden.

Cleont. Dat noch haar geestigheid van my werd uitgebeeld, Dat is op dat gy ziet, wat bitze haat dat speelt In myne ziel, als ik deez' gaaven kan versnaaden; Eerst voedde my haar min, nu zal haar haat verzaaden Myn hart; ja Coviël! ik vloek, ik ban dat oog, Daar myn verdwaalde ziel haar eerste min uitzoog; Ik doem, voor wie ik eerst myn lyfen bloed wou geeven, Om door myn heete wrok haast te eindigen myn leeven. Daar is die Snoode.

DARDE TONEEL.

Cleonte, Covielle, Lucille, Nicole.

Nicol. JA, ik ben 'er van ontsteld,

Lucil. Wat reeden heeft hy toch tot zulk een snood geweld?

Cleont. Ik wil de snoode ziel alleen niet hooren spreken.

Cov. Ik ook niet.

Lucil. Zeg, Cleont, wat dat u mag gebreeken?

Nicol. Wat let u, Coviël? *Lucil.* Wat deerd, Cleonte? spreekt,

Nicol. Waar toe dus moeilijk? zeg wat dat u gebreekt.

Lucil. Of is myn Engel stom?

Nicol. Hebt gy de spraak verlooren?

Cleont. Ha! afgerechte tong,

Cov. Nooit slimmer Aas gebooren.

Lucil. 'k Zie ons ontmoeting die veroorzaakt dit verdriet.

Cleont. Hoe haast ondekt gy niet het kwaad door u geschied.

Nicol. Ons haastige vertrek heeft u de spraak benomen.

Cov. Gy hebt het al geraân, doet hier geen hekzen komen.

Lucil. Wel hoe, myn waarde lief, veroorzaakt dit uw rouw?

Be-

Benaauwd u dit, myn Hart, ei, spreek !

Cleont. Ja, snoode Vrouw,
En nu ik spreken moet, zo wil ik u doen weeten,
Dat eer gy my vergeet, dat ik u zal vergeeten;
Door de ongetrouwheid, daar gy myne min meê lasterd.
Onthaald den Graaf, streeld hem, Cleonte is heel verba-
sterd.

Van't eêl en hooffsche stoet; Dorante is vol van geest;
De eervieren zyn de vlam van zyne min geweest,
Daar my de swarte damp zo wreedlyk slaat in de oogen.
Maar 't zy dan hoe het wil, eer dat ik zal gedoogen,
Dat die, die my verlaat, ook plaats heeft in myn hart;
Zo ruk ik eer het hart ten boezem uit; gy tart
En treed dan met de voet de woonplaats van de liefde.

Lucil. Wel hoord ten minste reên, Cleonte.

Cleont. Het beliefde
U giff't ren niet, en nu beliefd het my ook niet.

Lucil. Ziet daar een ysselyk en groot gerucht, om iet,
Dat niet is; hoor maar toe.

Cleont. Neen, ik wil nimmer hooren.

Nicol. Het geen ons gaande was.

Cov. Op nieuw weer aan 't verstooren?

Lucil. Weet dat ik gisteren... *Cleont.* Neen, zeg ik u.

Nicol. Verstaat...

Cov. Verraadereffe, weg. *Lucil.* Hoor toe.

Cleont. 'k Zeg dat gy gaat.

Nicol. Laat my eens zeggen. *Cov.* Ik ben doof.

Lucil. Ai! hoord, myn Waarde.

Cleont. Neen. *Nic.* Coviëlle! *Cov.* Neen. Weêrhoud....

Cleont. Vertrek, Ontaarde.

Nicol. Verstaat doch... *Cov.* Voddery.

Lucil. Een oogenblik. *Cleont.* Ik vlucht.

Nicol. Vertoef wat. *Cov.* Zotterny.

Lucil. Twee woorden, *Cleont.* Meêr gerucht?

Nicol. Een woord maar, Coviël.

Cov. Noch meerder bruijerijen?

Lucil. Wel aan dan, nu dat gy, Cleonte, niet wilt lijn,

C 5

Dat

Dat ik u onderrecht, blyft vry in uw gedacht;

En weet eêr 'k u weêr spreek, dat gy noch lange wacht.

Nicol. En nu, al wat ik zeg werd voor het hoofd gesmeeten;
Neemt gy het zo 't u lust.

Cleont. Laat ons 't geheim dan weeten?

Lucil. Het komt my rechte voort, *Cleonte*, niet te pas.

Cov. Verhaald 't history ons? *Nicol.* Zo zeker! haast u, ras.

Den grooten *Coviël* lust het verhaal te weeten;

Nicole is geenzins zot, zy heeft het niet vergeeten.

Cleont. Zeg eens... *Lucil.* 'k Zeg niet met al.

Cov. Ei, reken... *Nicol.* 'k Reken niet.

Cleont. Ik bid u. *Lucil.* 'k Zeg u neen.

Cov. Door liefde... *Nicol.* ô Verdriet!

Cleont. Ik smeêke. *Lucil.* Laat my gaan.

Cov. 'k Bezweer u, *Nicol.* Weg, ga heenen.

Cleont. *Lucille.* *Lucil.* Neen.

Cov. *Nicool.* *Nicol.* Ik stoot u voor uw scheenen.

Cleont. Ik bid u, ei! *Lucil.* 'k Wil niet.

Cov. Spreek voor het minst. *Nicol.* 'k En wil

Cleont. Verplicht myn twyfeling.

Lucil. Ik zeg u, houd u stil.

Cov. Geneest myn smart, *Nicool*!

Nicol. Gy zult geen troost verwerven.

Cleont. Nu 't anders niet kan zyn, wel aan, zo ga ik sterven:

Hebt gy geen zorg om te rechtvaardigen een zaak,

Waar in gy schuldig zyt! kom, neem dan uw vermaak

In het aanschouwen, 't eind myns leevens, ô Verbolgen,

Opeen onnozele!

Cov. En ik ga myn meester volgen.

Lucil. *Cleonte.* *Nicol.* *Coviël.*

Cleont. Wat is 'er? *Cov.* Wat 's uw wil?

Lucil. Waar gaat gy?

Cov. Naar ons dood, om t'enden het verschil

Dat tusschen uw liên twee, en ons is.

Lucil. Gaat gy sterven?

Cleont. Terwyl dat ik niet kan iets op uw hart verwerven.

Lucil. Hoe! wil ik uwe dood?

Cleont.

Cleont.

Helaas! niet dan te veel.

Lucil. Waarom en wilt gy niet dat ik u mede deel;

Van 't geen my dezen dag, en gist'ren is weêrvaaren?

Myn Vaders Sufter, die my zo vast wil bewaaren,

Dat ik geen vrijers spreek, of aanzien kunnen zou,

Ontmoeten my, zo als gy naderden; deez' Vrouw

Was beezig, om aan my het huw'lyk af te preeken;

Want heele dagen hoord men haar niet anders spreek-

ken;

Als van de klooster staat, en and're zotterny;

Dit deê my neder zien, want zo deêze oude my:

In het aanschouwen, had van verre zien verand'ren,

Wy hadden in geen maand gekomen by elk and'ren;

Om dit te weeren, liet ik u dan heenen gaan;

En is hier door in u, deez' jalouzy ontstaan?

Schoon ik u niet en zie, *Cleont*, 'k bemin u even.*Nicol.* Daar van kan ik u beid' getuigenisse geeven.*Cleont.* Lucille, is het zo?*Cov.**Nicole*, is 't gewis?*Lucil.* Geloof my, op myn woord.*Nicol.*

Ik zweer dat het zo is.

Cleont. Ach! wat doet zulk een woord al droefheid hee-

nen vlieden?

Lucille, 'k bid, genaâ! gy hebt maar te gebieden

Een, die onwaard den naam van uwen dienaar draagt.

Cov. Wat is het zoet, wanneer men aan dat volk behaagt.

VIERDE TOONEEL.

Cleonte, Covielle, Lucille, Nicole,
*Madam Margo.**Marg.* IK ben verblyd, *Cleont*, van u alhier te vinden;

Gy weet, hoe ik myn kind aan u wensch te verbind-

den

In 't huwelyk. Maar eerst moet gy haar vader dit

Afvraagen; ik geloof, dat gy 't gewenschte wit

Van hem, zo wel als gy 't van my hebt, zult bekomen.

Cleont

Cleont. Mevrouw, ik werd van zulk een blydschap ingenomen,

Dat ik, door 't zwygen, u alleen kan dankbaar zyn.

Marg. Myn man die komt, pas op.

V Y F D E T O O N E E L.

Cleonte, Covielle, Lucille, Nicole, Madame Margo, Jourdein.

Cleont. **M**Yn Heer, vergeeft het myn,
Zo ik te stoutelyk aan u iets af kom vraagen:
Doch wyl 't betreft de smart of vreugde van myn dagen,
Zo stel ik 't evenwel vrypostig u te voor;
't Verzoek is dan, myn Heer, dat ik wel wenschten, door
De trouw verknocht te zyn, en voor altyd te paaren
Met uwe Dochter.

Jourd. Ja, maar eer wy vorder vaaren:
Zyt gy een Edelman?

Cleont. Myn Heer, om van 't gemeen,
Het welk den naam van eêl en burger, onder een
En 't zelfde kleed verslyt, een weinig af te wyken,
Zo wil ik aan, myn Heer, alleenig maar doen blyken,
Dat ik gekomen ben van ouders, welkers stam,
Uit deugd en dapperheid, zyn eersten oorsprong nam;
Maar die al evenwel, naar 't hedendaagfch te spreekken,
Niet edel zyn geweest, terwyl aan haar nooit teeken
Van vorst, of koningen, van adel wierd vereerd.
Doch oogt men op de deugd, die ons recht eêl zyn, leerd,
Haar adeldom die zou'er veele overtreffen.

Jourd. Gy moogt zo veel gy wilt, uw adeldom verheffen;
Die niet meêr edel is, krygt myne dochter niet.

Marg. Maar, Man, zegt eens, wat ge in den edeldom
al ziet?

Of is 't om dat wy bei, zo edel van geslacht zyn?

Jourd. Hoor, Wyf, wilt gy niet, ik wil adelyk geacht zyn:
Is 't dat uw Ouders en uw heel geslachte maar
Zyn Borregers geweest, te slimmer is 't voor haar;

Voor

Voor my, ik zweer, dat ik geen schoonzoon zal aanvaarden,

Als die een Eêlman is.

Marg. Was 't niet van meerder waarde
Te achten, zo men kreeg een zoon, zo ryk van goed,
En eerlyk opgebragt, als eenen dommen bloed;
Gelyk'er honderden van edellieden loopen?

Jourd. Ik zeg u, dat ik haar een Marquizaat zal koopen;
En huuwen haar dan aan de beste van het land.

Marg. Ik schaam my, dat ik zie en hoor, uw onverstand;
Zou het niet fraai zyn, dat gy haar met een liet trouwen,
Die zou te goed zyn om zyn ouders aan te schouwen?
En haar verwyten; wel, wie heeft uw kind gezocht?
Wie zyt gy? kend men niet uw vader? die verkocht
Met el, en hallef el, het goud en zilver laken;
Zy konden naau in 't eerst van 't een aan 't ander raaken;
En om dat zy in 't lef gebragt zyn uit den nood,
Maakt hem myn schoonvâar nu daarom zo byfter groot?
Zou ik dit lyen? neen; die eêl is, mag eêl blyven.
Den besten adel is den adel van de fchyven.
Ik wil een zoon, waar over ik gebieden kan.

Jourd. Ik raad u, dat gy zwygt, houd uwen mond hier van;
Of zo gy voort gaat in den adeldom te laaken,
'k Zal haar van Marquizin, een Hartogin gaan maaken.

ZESDE TOONEEL.

Cleonte, Covielle, Lucille, Nicole, Madam Margo.

Marg. **C**Leonte, gy daarom verliest toch geen en moed.
En gy, trouwd anders geen, schoon hy u trouwen doet.

De tyd, die alles kan, wat dat het is, verand'ren,
Die voeg u eindelyk te zaamen by malkand'en.

ZE-

ZEVENDE TOONEEL.

Cleonte, Covielle.

Cov. **E**I! zeg eens, waarom dat, zo yffelyk, verbrilt?
 Waarom die Nar niet met wat zottigheid gestilt;
 Met op te snijen van den adeldom van Romen;
 Kost gy niet zeggen, dat uw Grootvâar was gekomen
 Van de edle Scipio, of strydb're Hannibal?

Cleont. Wie zou gelooven dat dien ouden was zo mal?
 En als verzot op iet, daar hy zo veer van daan is?

Cov. Nu ziet, myn Heer, te laat, hoe het hier meê ge-
 gaan is;

Doch, daarom niet getreurd, ik heb zo braaven vond
 Om hem te scheeren, als gy immer denken kond;
 Daarom vertrekken wy, eer hy hier weêr mogt komen.

ACHTSTE TOONEEL.

Jordain, twee Pagies.

Jourd. **H**Ebt gy 't gezelschap dan tot noch toe niet ver-
 noomen?

1. Pag. Ik heb den Graaf, met een, zo 't scheen, van grooten
 staat;

Daar straks vernooten aan de hoek van onze straat,
 Of hy hier komen zal, myn Heer, kan ik niet weeten.

Jourd. Ha! onbedachte, zo hebt gy alreê vergeeten
 Dat het de geene zyn daar ik na sta en wacht?
 Loop in der yl na voor, en neemt ter deeg in acht,
 Dat gy eerbiedelyk hen leid te zaam na binnen.
 Nu zal men zien wat dat den Eêldom heeft beginnen
 In my te werken; ach! ter waereld niet zo zoet,
 Als steeds te handelen met die van edel bloed:
 Men evenaard by hen de moet van dappre helden:
 Als was men noch zo lang by anderen, heel zelden
 Zou men een staaltje zien van hun hoedanigheid,

Schoon

Schoon dat men burger is , men werd eêl met'er tyd.

N E G E N D E T O O N E E L.

Fourdein, Dorimene, Graaf Dorante, Pagies.

Fourd. **E**n weinig achterwaarts , Mevrouw.

Dorim. Wat 's uw begeeren?

Fourd. Dat voor de derde schuif , gy wilt na acht'ren keeren :

Ja , zo weet dan , Mevrouw , dat my groot eêr geschied ,
Waar door ik werd geëerd ; om dat ik de eêr geniet ,
Van uw bywezenheid , zo ik had de verdiensten ,
Van te verdienen iet , van u , het meest en minste ,
Zou tot uw dienst , Mevrouw , heel vaardig zyn besteed ;
Maar 't schynt den Hemel my 't geluk benyd , die deed
Dat ik niet ben bekwaam ten dienst van zulk een
Schoone.

Graaf. Myn Heer , gy wilt u al te zeer voldoende toonen ;
Weet , uw beleeftheid heeft Mevrouw op 't hoogst vol-
daan :

„ 't Is een goed Borger , die nu korteling heeft aan
„ Genomen , naam en kleed van Edelman ; de reden
„ Zal met geleegenheid ik aan , Mevrouw , ontleeden ;
Mevrouw , zie hier een Heer , myn allerbeste vrind.

Dorim. Heer Graaf , hier door gy my op 't allerhoogst
verbind.

Als ook aan dezen Heer.

Fourd. Mevrouw , 'k heb niet bedreeven ,
Waar door dat ik verdien deze eêr , aan my gegeven.

Graaf. „ Wacht boven al , dat gy in 't minste niet en rept
Van ring of anders iet dat gy gegeven hebt.

Dorim. Gy eerd my grootelyks.

Fourd. Ik ben aan u verbonden ;
Terwyl uw schoonheid , wiens gelyk nooit werd ge-
vonden ,

My komt bezoeken.

Dorim. Heer , deze eer die is aan my.

Fourd.

Jourd. Mevrouw, treê in de zaal, zo 't u belieft. Hier, gy,

Waar zyn de Danffers? 't za, wilt alles vaardig maaken.

Pag. Myn Heer zal datelyk aan tafel kunnen raaken.

Dans van vier Koks.

Dorim. Ziet, hier een tafel, op het kostelyk bereid.

Jourd. Vergeeft het my, zo 't niet is na uw waardigheid;

Mevrouw, ik hoop 't goed hert zal het gebrek bekleden.

Graaf. Myn Heer, Jourdein, Mevrouw die spreekt na recht en reden.

Zo iemand van de konst, dit maal had aangericht;

Mevrouw wierd meêr voldaan, na smaak, en na gezicht,

Want 't is te vreezen, dat hier licht yet onder allen

Zal weezen, 't welk Mevrouw niet wel en zal gevallen;

Dan uwe Hoogheid wilt het al ten besten slaan;

En ziet de nedrigheid van uwe Dienaars aan:

Ik wenschten dat gy ons genegentheid mogt weeten.

Dorim. Ik antwoord hier niet op, myn Heer, als door het eten,

Zo als gy ziet, myn Heer.

Jourd. *ô Goôn wat schoonder hand.*

Dorim. De hand is middelbaar, gy meent den diamant,
Die is zeer schoon.

Jourd. Mevrouw, ik wacht my wel te spreken,
Van iet het welk men aan den Adel schande reeken?
Den diamant, Mevrouw, en is niet waard geacht,
Ten opzicht van . . . .

Graaf. Hoor hier, waar toe zo lang gewacht
De wyn te brengen? maar, myn Heer Jourdein, de and're
Die zingen zullen nu eens vrolyk met malkand're?
Zing ons voor eerst den lof van de aangenaame vocht.

Dorim. Myn Heeren, dit was 't minst van 't geene dat ik
zocht,

Onder ons vrolykheid, het zoet muzyk te hooren.

Jourd. Mevrouw, 't was iet, indien 't uw heusheid kon
bekooren;

Maar 't is te vreezen.

Graaf.

Ei! men luister toe, myn Heer,
Want

Want hunne zang zal ons vermaaken vry al meêr,
Als onze zamenſpraak, of eenige and're dingen.

Werd een Drinklied gezongen.

Dor. 'k Kon naau gelooven, dat men kon zo aardig zingen,
Het is heel geestig.

Fourd. Ach! 'k zie noch al meêr vol geeft.

Dor. Dat's waar, terwyl, myn Heer, heel vrolyk is geweest.

Fourd. Mevrouw, verſchoon my, ik heb niet in 't minſt
bedreeven,

Waar door ik kon, na eiſch, aan u voldoening geeven.

Dorim. Myn Heer, niet al te veel.

Fourd. Mevrouw, te grooten eer.

Graaf. Weet dan, Mevrouw, als dat myn Heer Jour-
dein, een Heer

Is, die aan yder een, weet dit ontzag te draagen:

Zyn aardigheid van geeft, de ervaarentheid van dagen,

Die leerden hem hoe dat men een Prinſes, als gy,

Onthaalen moet. maar hoe! gy ziet niet, hoe dat hy

Al eet, wat dat gy maar komt met uw hand te raaken.

Dorim. 't Is dat, myn Heer, my wil zyn dienaareſſe maaken.

Fourd. De dienaar van, Mevrouw, ſtaat reê op uw gebod.

TIENDE TOONEEL.

*Fourdein, Dorimene. Graaf Dorant, Margo,
Nicole, Pagies.*

Marg. **H**ier vind ik toch een zoet gezelfſchap, vaar-
dig tot

Het zingen, en gedans, zulke onverwachte vrinden,

Als ik, geloof ik, wenſcht men hier geenzins te vinden;

Was 't hierom, dat ik moſt uit laſt myns Heer, en Man,

Uit eeten gaan? wat, zo, nu ziet men hoe dat kan

Myn Man met geestigheid de Dames onderhouden!

Dit was het, dat van u te zaamen wierd gebrouwen,

Om zo met vreemde te verkwiſten geld en goed.

Graaf. Mejuffer, zie wat dat gy zegt, en wat gy doet:

Wat valt hier om uw geld, en om uw goed te twiſten?

D

In.

Indien hier iemand kwam zyn geld en goed verkwiſten,
Weet, dat ik die zou zyn; uw Man doet my die eer,
Dat hy my leend zyn huis; ſpreek dan van zulks niet
meêr,

En leerd wat beter op uw yd'le woorden letten.

Fourd. 't Is wonder dat ik u niet hals en hoofd verplette.

Myn Heer de Graaf heeft dit hier in ons huis bereid,
Om dies wil dat hy wenſcht de tegenwoordigheid
Van my: en gy derft hier zo onbezonnen praaten?

Marg. Ik weet wel wat ik weet.

Fourd.

Wilt gy uw weeten laaten?

Graaf. Mejuffer, eer gy praat leend eerſt een and're bril.

Marg. Myn Heer, ik hoeſ'er geen; altoos om het verſchil
Myns goeds te zien, ik heb al lang genoeg verdraagen
En aangezien, hoe dat men flechts maar alle dagen,
Door de eene dolligheid op de ander. waard gelaakt,
Myn Man uitput, en hem van my afkeerig maakt.
Ik ben noch blind, noch doof, dat moogt gy vrylyk
weeten;

En is 't niet fraai, dat hem een Graaf zo zal vergeeten,
Dat hy de hand ſlaat aan de dwaasheid van een Zot?

Betaamt het u, Mevrouw, dat gy zyt vaardig, tot
De kwifting van het goed van and're? die ſtukken
Die komen meêr uw ſchand als adel uit te drukken;
Foei! dat gy u niet ſchaamt, in de Echt oneenigheid
Te ſtrooijen.

Do. im.

Wel, Dorant, wat zal dit zyn? wat zeid

Die Snoode? laat my gaan, gy hebt my wel bedroogen,
Dat gy my ſteld ten doel van haar geſchimp, en loogen:
Foei, ſchaam u.

Graaf.

Ei! Mevrouw, ik bid u, hoor my aan.

Fourd. Mevrouw ..... myn Heer: ei, volg, laat haar
alleen niet gaan.

E D E L M A N.

51

ELFDE TOONEEL.

Fourdein, Margo, Nicole, Pagies.

Jourd. **D** At ik u aanstonds sloeg een arm of been aan stukken,

Had gy uw loon niet? hoor eens, Vrouw, het hout voor krukken

Gaat na den timmerman; zo gy niet op en houd.

De Marquizin, en Graaf verzocht my, en gy, stout

En onbedachte Vel, derft haar hoedaanigheden

Door uw vergifte tong, dus onbeleefst vertreeden,

Marg. Hoor, Man, ik lach met haar hoedaanigheid, en staat. (smaad.

Jourd. 'k Weet niet hoe dat myn tong niet eeuwig u ver-Boosaardige.

Marg. Ja, ja, ik wil geen maaltijd houwen; 'k Weet ik tot voorspraak heb het gantsch geslacht der vrouwen.

Hier, neem de tafel weg.

Margo en Nicole binnen.

Jourd. Gy doet wel dat gy vlucht;

Want gaf ik meerder toe aan myne toorn, ik ducht

Dat uwe stoutigheid u zuur had opgekomen.

Onlydelyke spyt! ik had juist voorgenomen

Te praten uit de geest, met myn lieve Engelin;

En, tot myn groot geluk, ik weet niet dat myn zin.

En leeven was zo vol van minnende gedachten.

En daar op komt die Snoode ons stooren, 'k zal 't verachten,

Dat zweer ik haar, wel dier weêr doen betaalen. Maar

Men opend daar de poort, en niemand naderd.

TWAALFDE TOONEEL.

Fourdein, Pagies, Coviël, als een oud Man, in Turksche kleeding.

Cov.

NAar

Ik speur, myn Heer, zal ik niet zo gelukkig weezen,

D 2

Dat

Dat ik by u zal zyn bekend.
Jourd. Neen. *Cov.* 'k Heb voor dezen,
 Myn Heer, gekend, dat hy noch naauelyks was zo groot.

Jourd. My?

Cov. Ja, Heer, als gy zat op uwe moeders schoot;
 De Jufferschap en kon haar heete vlam niet bluffen,
 Of lust verzaaden in uw lieve mond te kussen,
 Zo zoeten kind waard gy.

Jourd. Was ik zo zoeten kind?

Cov. Ja, Heer, uw vader was myn allerbeste vrind.

Jourd. Myn vader, Heer?

Cov. Die was een Edelman met eeren.

Jourd. Zoud gy dat goed doen?

Cov. Ja, wanneer gy 't zult begeeren.

Jourd. Wat mag de waereld dan al praaten?

Cov. Zeg toch, wat?

Jourd. Het volk zeid dat hy was een Koopman in deez' Stad.

Cov. Een Koopman? dat is slechts uit nydigheid gesproo-
 ten;

Ik zeg u dat hy kwam uit adelyke looten;
 Het was een man de welk een yder wel voldeê;
 En, wyl hy kennis had van lakens, kreeg hy meê
 Van de een en de ander die, slechts om ze te onder-
 scheiden:

Het welk, als het nu was verricht, liet, tusschen beide,
 Hy, de een of de and're vriend, een stuk twee drie,
 om geld;

Maar 't doet uw eer, zo men hem koopman noemd,
 geweld.

Jourd. Ik ben verblyd, myn Heer, hier zulk een vriend te
 aanschouwen,

Die, door getuigenis, kan staande blyven houwen
 Myn vaders Adel.

Cov. Ja, daar ben ik toegereed.

Jourd. Nu wensch ik dat ik wist waar toe uw komst strekt.

Cov. Weet,
 Dat, zint uw's vaders dood, ik veel en vreemde landen
 Door-

Doorreist heb *Jourd.* Zeker? *Cov.* Ja.

Jourd. Vind men ook and're stranden
Als van de Sein, en Loir?

Cov. Hoe, twyffelt gy daar aan?
't Is nu vier dagen, dat myn reis eerst is gedaan;
Zo dat ik naauw'lyk noch ben in de Stad gekomen;
Maar 't deel, het welk ik in uw glory heb genomen,
Laat geenzins toe, dat ik voor langer tyd uit stel,
Een maar, die 'k zeer wel weet dat u behaagen zel.
'k Geloof, gy hebt verstaan hoe dat alhier zeland is
Den grooten Turk zyn Zoon; en ook hoe hy in brand is
In liefde tot uw Kind, en hy verzoekt daar van
Gemaal te weezen.

Jourd. Maar is 't wel een Edelman?

Cov. Wel hoe, myn Heer, zou zulk een Vorst niet eel
zyn?

Jourd. Ja, is hy Vorst, en Turk? dat moet gewis al veel zyn.

Cov. Hy wil uw dochter, Heer.

Jourd. Daar weet ik gantsch niet af.

Cov. Zo ben ik bly, dat ik u de eerste tyding gaf,
Van dat gy dezen tot een Schoonzoon zult bekomen;
Na dat hy dan van 't volk had na uw staat vernomen,
Zo zei hy in zyn Taal:

Acciam Crocfoler, ouch alla monstaph gidalum
Amanabem, vabarini cussera carbula.

Het welk in Duits bedied:
Kend gy, in deze Stad, een zekere Eelman niet,
Genaamt Monsieur Jourdein? hy heeft een overschoone
En jonge dochter. Hier meê willende betoonen
Dat hy haar zoekt ten echt, myn Heer.

Jourd. Zei hy u dat?

Cov. Zo ik antwoorde, ja, heeft hy terstond hervat:
Maraba ba, sabem.

Het welk te zeggen is, ik wil die Schoone minnen.

Jourd. Gy doet wel, dat gy 't zegt, want nooit viel in myn
zinnen.

Marababa, sabem; zo groot een woord als zaak,

Heer, wat is ook het Turks een wonderlyke spraak !

Cov. Heel wonder! weet gy wat *Cara Mouchen*, wil zeggen?

Jourd. *Cara Mouchen*? wel neen.

Cov. Ik zal 't u uit gaan leggen :

Cara Mouchen, dat is gezeid in onze taal :

Myn lieve ziel. *Jourd.* Is 't zo?

Cov. Ja, om nu altermaal

Het geen my is belast, op 't spoedigst te volbrengen,
Zo weet, uw Schoonzoon wil in 't minste niet gehengen,
Dat gy zult zyn van een gemeene edelheid.

Jourd. Wat wil hy? zeg 't my?

Cov. Dat gy *Mamamouchie* zeid.

Jourd. *Mamamouchie*?

Cov. O ja, en die dat daar bedienen ;

Dat zyn al even eens, gelyk de Palatinen,
In oude waardigheid, van yder een geächt.

Jourd. Myn Heer, die eerd my meêr, als ik ooit had gedacht.

Cov. Hy wil, hier door, hoe veel dat hy u eerd betoonen ;

En om hem deze gonst na waarde te beloonen,
Is 't allerbest dat gy, aan hem, uw Dochter geeft.

Jourd. 't Is alles wel, zo zy myn wil niet tegenstreeft,
Want zy is koppig; haar heeft in het hoofd gesteecken
De liefde van Cleont, en, om deez' min te breeken,
Geloof ik dat ik vry veel moeite hebben zal ;
Doch ik zal 't onderste opwaards keeren.

Cov. Niet met al ;

Hier valt iet voor, het welk u wonderlyk kan baaten ;

't Weet zy haar van de Prins zal haast gezeggen laaten ;

Want zo men flus aan my deez' Heer Cleonte wees ;

Zo vond ik nimmer twee gelyken, zo als deez' ;

Het is al even of zy een en 't zelve waaren.

Jourd. Dat 's goed, ik zal zyn min aan haar gaan openbaaren.

Cov. Maar, zacht, de Prins die komt, zo ik te recht kan zien,

DAR-

DARTIENDE TOONEEL.

Fourdein, Pagies, Coviël, als een oud Man, in Turksche kleeding,
Cleonte, in turksche kleeding, met twee *Dienaars*, die zyn sleep draagen,

Cleont. **A** *Mboufa hem Ogus Boras Cord i Samalioni?*

Cov. Dat is te zeggen, op dat ik u vorder dien;
 Ik wensch, dat steeds uw hart een roozengaard mag
 weezen,
 En bloeijen jaar op jaar.

Fourd. Ik ben, myn Heer, voor deze
 Grootmoedige eer, uw slaaf.

Cleont. *Lariger Cambolo. Oustin Moraf,*
Oustin, Catamalqui, Basum, Basse Alla Miram.

Cov. Hy wenscht de sterkheid
 Der Leeuwen u, myn Heer; en de voorzichtigheid
 Der Serrepenten.

Fourd. 'k Wensch aan hem, wat ik kan wenschen;
 Wat heil, wat luk, wat eer ooit is geschied aan menschen.

Cov. Offa, Binamen, Sadot, Babbi. Oracaf Oram.

Cleont. Belmen.

VEERTIENDE TOONEEL.

Fourdein, Coviël, als een oud Man, in Turksche kleeding.

Cov. **M**Yn Heer, hy zeid dat gy hem volgen zoud, op
 dat

Gy't zaam bestellen moogt, voor't Huuwelyk, al wat
 Van noden is. *Fourd.* Dat al in zulke korte woorden?

Cov. Het dunkt u, Heer, om dat gy het niet dik wils hoorden;
 De Turksche spraak is kort; ik bid u, volg hem maar
 Naar uwe huldinge, zyn volk dat wacht'er naar.

Fourdein binnen.

Ha, ha! wie is'er ooit zyn leeven zo bedroogen?
 Was het niet beter laag, als dus om hoog gevlogen;
 Myn Meester heeft het daar zo kwaalyk niet geklaard;
 Zulk een Comedie was het dubb'le geld wel waard.

VYFTIENDE TOONEEL.

Coviel, als een oud Man, in Turksche kleeding, *Graaf Dorant*.

Cov. Myn Heer de Graaf, uw Slaaf.

Graaf. Wel hoe dus, Coviëlle?

Cov. Ha, ha! indien ik u onz' potsen ga vertellen;
'k Vrees ge u te bersten lacht eer dat het raakt ten end.

Graaf. Hoe dat? eizeg!

Cov. Myn Heer Jourdein, is u bekend?

Graaf. Wel ja.

Cov. Gy weet, dat hy aan niemand wil besteden
Zyn Dochter, als alleen aan de Adeldom; op heden
Heb ik myn Meester, die haar zo lang heeft verzocht,
Tot aan 't begin van zyn vernoeginge gebrogt,
Maar door een trek, myn Heer, hier nooit gezien voor
dezen.

Graaf. Nu, Coviëlle, zegt, wat mag die trek toch weezen?

Cov. Neem maar de moeite, Heer, dat gy een weinig
wacht;

En 't geen dat hier geschied, neemt wel ter deeg in acht:
Van 't ander, zult gy door my kennisse bekomen.
Vertrek een weinig, Heer; ik heb gerucht vernoomen.

VYFDE BEDRYF,

Beginnende met de Turksche Huldinge.

EERSTE TOONEEL.

*Priesters, Dansfers, met Sluiers. Onstaande Turken,
Koorzangers, Musti, Jourdein.*

Mufti. Mahometa, Omstaande Turken, *Mahometa.*
Mufti zet Jourdein in 't midden.

Mufti zingt. Setier Sabier, Tirespondier, senon sabir.
Tacir, tacir, Mister Musti, quitistarti,
Non intendier tacir, tacir.

Mufti

Mufti vraagt. *Nostapanna, Staraba, ba?*

Omft. Turken. *Chira, ba, ba. Chira, ba, ba.*

Mufti zingt. *Mahometa par Jourdina, Mipreger sera Mefina.*

Foler Farim Paladina, De Jourdina, Jourdina.

Dar Turbanta, dar s'Garcina, Congalera Bregantina.

Per diffender Palestina, Mahometa par Jourdina.

Mahometa par Jourdina

Mufti vraagt. *Starrabon Turca Jourdina?*

Omft. Turk. *Ivolla, ivolla, ivolla.*

Mufti danst om Jourdein.

Ho la ba ba la, Ho la ba ba la, Ho la ba ba la.

Turken het zelfde.

Ho la ba ba la, Ho sa ba ba la, Ho la ba ba la.

Mufti vraagt. *Tinoster Turba?* Omft. Turken. *No, no, no.*

Mufti vraagt. *Nonstar Turbanta.* Omft. Turken. *No, no, no.*

Mufti vraagt. *Donnare Turbanta?* *Donnare Turbanta?*

Turken. *Donnare Turbanta, Donnare Turbanta.*

Mufti doet Jourdein buigen op handen en voeten, daar op hy van alle de Turken aangebaft werd, den Alcoran op zyn rug, en, opstaande, zet hem den Mufti den Tulband op, en hangt hem den Zabel op zyde.

Muft. zingt. *Tistar Nobile. Nonster habo la, Pigli sabo la.*

Turken danffen om Jourdein met bloote Zabels.

Muft. zingt. *Dara, dara, bastonara, bastonara.*

Turken danffen met Stokken.

Muft. zingt. *Non tenar bonta questa, star ultima Fronta.*

Alle de Turken danffende binnen.

T W E E D E T O O N E E L.

Jourdein, Margo.

Marg. **D**En Hemel hoed'my! Man, is't Vastenavond, dat

Gy heen en weêr loopt, met deez' voddën aan uw gat?
Indien 't de kind'ren deên, men sloegze voor haar billen.

D 5

Jourd.

Jour. Wel, Onbeschaamde, is't noch geen tyd om u te stillen?

Spreekt gy zo tegen my, die *Mamamouchie* ben?

Marg. Wat *Mamamouchie*? *Jourd.* Ja, verander dan, en ken
Myn waardigheid, waar dat ik werd zo hoog, en groot
meê.

Marg. Wat is dat voor een beest, Man, eet men'er ook
brood meê?

Jourd. Vrouw, *Mamamouchie*, is te zeggen, Palatyn.

Marg. Hebt gy noch beenen, om op een ballet te zyn?

Zo zeker, uwe gang die laat u dat wel speuren:

Ei, houd van danffen op, gy zoud u licht'lyk scheuren.

Jourd. Wat bothoofd zyt gy? 'k zeg u, 't is een waardigheid,

Die opgekomen is voor duizend jaaren tyd;

En waar toe dat men my zo daatelyk ging hulden.

Marg. Ik lach met hulden.

Jourd. Ha! kan ik die smaad wel dulden?

Mahometa par Jourdina?

Marg. Wat, droeskop, raast de vent?

Jourd. Dit is myn naam, Mevrouw.

Marg. Het is uw naam? *Jourd.* Ô Ja!

Voler Varum, Paladina, de Jourdina

Marg. Ô Man, zy scheeren jou.

Jourd. *Dar Turbanta Congalera.*

Marg. Wel wat beduid dat, zeg?

Jourd. *Par diffenda Palestina.*

Marg. Wat heeft het te bediën?

Jourd. *Dara, dara, Bastonara.*

Marg. Uw zothed doet van spyt, myn bloed in de ad'ren
ziên.

Jourd. *Non tenar bonta questa, ester ultima Fronta.*

Marg. 'k Heb geen geduld meê; zeg, wat het te zeggen is.

Jourd. *Hola babala, Hola babala, Hola babala.*

Jourdein danst.

Marg. Uw zottigheid maakt noch dat ik myn zinnen mis.

Jourd. Hou smoel, en draagd ontzag aan Monsieur *Ma-*
mamouchie. *Jourdein binnen.*

Marg. Nu hy zyn zinnen mist, zo is't tyd, dat ik toe zie;
Ik

Ik mag hem volgen. maar, och! och! van de and're kant
 Al weêr ellenden; daar komt die hem bied de hand
 In zyne dwaasheid; 'k zweer, ik zal die smaad beletten,
 Al zou ik 't onderste op, en 't opperste onder zetten.

D E R D E T O O N E E L.

Graaf Dorante, Dorimene.

Graaf. O Ja, Mevrouw, gy zult hier haast een wond're
 zaak

Bespeuren, 'k hoop dat gy een ongemeen vermaak
 Zult scheppen in Jourdein zyn zothed aan te schouwen;
 Dit werk is toegesteld, op dat Cleont zou trouwen,
 In dezen schyn, Lucille, en boven dat, heb ik
 En aangenaam en Dans doen stellen in zyn schik,
 Om, onder dekzel van dit huw'lyk, te verëeren
 Aan u, myn Waarde.

Dorim. Heer, 't is tyd eens te verkeeren,
 De afkeerigheid, die ik tot noch toe heb getoond;
 'k Zie hoe gy, meêr en meêr, myn kleine dienst beloond,
 En dat ik uwe hoop in wanhoop zou verkeeren;
 Om dan zo grooten kwaad, myn Heer, by tyds te weeren,
 Wil ik u zeggen, dat ik u nu gun myn trouw,
 Ik wensch u tot myn Man, zo gy my wenscht tot Vrouw.

Graaf. Mevrouw, myn hart, dat houdt de dankbaarheid
 verborgen,

Die zy u schuldig blyft, voor zo veel lieve zorgen,
 Tot op bekwaamer tyd; doch van nu af, gebied
 Uw slaaf, Mevrouw, die gy voor u geboogen ziet:
 'k En wenschte niets, 't geen ik u niet zoek op te draagen,
 Indien ik de eer ontfang, dat ik u mag behaagen.

Dorim. Myn Heer, ik ben vernoegt... maar wie komt
 ginder aan?

Graaf. Den nieuwen Palatyn, ei! ziet de Zotskap staan.

VIER-

Graaf Dorante. Dorimene, Jourdein als een Turk gekleed, Pagies.

Graaf. **M**Yn Heer, wy komen om uw Hoogheid aan te bieden.

Ons nederige staat, indien het mag geschieden.

Neem het geluk, het welk ik wensch u edelheid.

Jourd. Den hemel geeft aan u de magt, en sterrikheid
Van de Serpenten, en voorzichtigheid der Leeuwen.

Dorim. Myn Heer die leef in roem, en voorspoed, zo veel
eeuwen,

Als de oude Nestor eertyds jaaren leefde op de aard.

Jourd. Ik wensch aan u, Mevrouw, dat uwen roozengaard
Mag bloeijen jaar op jaar; ik ben nu boven maaten
Vernoegt, dat gy u hier, zo haast, hebt vinden laaten,
Om deel te hebben aan myn nieuw verkregene eêr;
Doch wat ik bidden mag, Mevrouw, gedenk niet meêr,
Aan al de uitsporigheid van myne Vrouw bedreeven.

Dorim. Dat 's niet, myn Heer, dat is al lang aan uw ver-
geeven.

Jourd. Mevrouw, verplicht my, door gedaane dienst, myn
geeft.

Graaf. Den edelen Jourdein zal nooit, in 't minst noch meest,
Hem verhovardigen op de eer voor hem verkreegen;
En die, in zyn geluk, laat niemand niet verlegen,
Om hem te ontfangen, die hy kend voor zynen vrind.

Dorim. 't Zyn tekens van een ziel, die de Adeldom be-
mind.

Graaf. Kan men zyn Edelheid den Turkschen Prins niet
spreeken?

Ik wenschten dat wy hem, zo als aan u, het teken
Van onze nedrigheid betoonen konden.

Jourd. 'k Meen,
Dat hy haast hier zal zyn. Maar, zie hem herwaarts treên;
Hy naderd; 'k denk dat hy zal om myn Dochter komen.

VYF-

E D E L M A N.
V Y F D E T O O N E E L.

61

Graaf Dorante, Dorimene. Fourdein en Cleonte,
in Turksche kleeding, *Pagies.*

Graaf. **H**eer, onzen dienst die zy van u in dank ge-
noomen,

Die wy ootmoediglyk u Hoogheid beiden aan.

Fourd. Waar is den Turkschen Tolk? dat hy 'them doe
verstaan;

Hy kan de Turksche spraak, meêr als men kan bedenken.

Hou, holla! 't is om niet; myn Heer, ik zal hem wenken

Wie dat gy zyt; strouf, strif, 't is un grande Sinjoor,

Mevrouw, die is un grande Dame; ik raak'er door.

't Zyn *Mamamouchis*, en verduiste Palatynen.

Wat zo, dat 's goed; 'k zie daar den Turkschen Tolk
verschynen.

Z E S D E T O O N E E L.

Graaf Dorant, Dorimene. Fourdein, Cleonte en Covielle
in Turksche kleeding, *Pagies*

Fourd. **W**Aar blyft gy? daar gy weet dat gy my helpen
moet?

Zeg aan de Prins dat deez' bei zyn van edel bloed,

Die hem ootmoediglyk hun diensten komen bieden;

En wenschen hem geluk, in 't huuw'lyk.

Cov. 't Zal geschieden:

Ala, bala, Crociam, Acciboram, alabamen.

Cleont. Catalui tubal, onrin, soter Amaloucham.

Cov. De Prins zeyd, dat hy u wenscht voorspoed en geluk.

Dorim. De hemel spaar de Prins gezond, bevryd van druk.

Z E V E N D E T O O N E E L.

Graaf Dorant, Dorimene. Fourdein, Cleonte en Covielle,
in Turksche kleeding, *Lucille, Pagies.*

Fourd. **K**Om hier, myn dochter, wil ootmoediglyk aan-
vaarden

Deez' Prins, en Bruidegom van zulken stam, en waarde.

Luc. Wie ik, myn Vader? *Fourd.* Ei, en wedspreek my niet.

Lucil.

Lucil. 'k Trouw eêr myn leeven niet, eêr dat dit iemand ziet.

Jourd. Veracht ge uw Vaders wil?

Lucil.

Ik zeg u, 't is onmogelyk,

Dat ik voor iemand als Cleonte ben medogelyk;

Ik ly veel liever al de pynen, ja de dood,

Eer ik Cleonte derf! dreig vry; myn min, zo groot,

Verlaat hem nimmermeêr. Maar ach! gy zyt myn rader!

Wie dat verreukeloof zo oude en wyzen Vader

Verdwaald van 't rechte spoor; myn Vader, ik beken,

Dat 'k onderdanigheid, nareên, u schuldig ben;

Gebied my wat gy wilt; ik zal u eêr bewyzen.

Jourd. Myn dochter, ik bekend, ik moet uw ootmoed pryzen.

Maar dezen Turkfchen Prins verzoekt u tot zyn Vrouw.

Lucil. 'k Weet zo ik hem niet nam, dat 'k ontrouw weezen zou.

ACHTSTE TOONEEL.

Graaf, Dorante, Dorimene. Jourdein, Cleonte en Coviel
in Turkfche kleeding, *Lucille, Margo, Nicole, Pagies.*

Marg. **A**L wederom wat nieuws? nu zal men kermis houden;

Wat zal Lucille met den Turkfchen Prins gaan trouwen?

Geef haar zo goeden koop een Vastenavonds Gek.

Jourd. Zo keerd dat dolle Wyf myn voorneem staag de nek:

Zult gy my dan altyd weêr streven, zonder reden?

Marg. Zult gy uw eenig kind zo zottelyk besteden?

Jourd. Is 't zotheid? dat ik haar den Turkfchen Prins vertrouw?

Marg. ô, Ja, terwyl zy is, een ander Man zyn Vrouw.

Jourd. Hou op, en denk hoe dat gy zult uw Schoonzoon eer-

Ik wil dat zy hem trouwd. (ren;

Marg.

Weet, dat ik 't niet begeere.

Graaf. Wel hoe, Mevrouw Jourdein, veracht gy dit geluk?

Marg. Myn Heer, moeit gy u zelfs, met 't geen u raakt.

Jourd. Wat druk

Veroorzaakt my dit Wyf?

Het hnuw'lyk is voordeelyk,

Dorim.

Mevrouw.

Marg.

Marg. Wie vraagt het u, of 't fraai is, ofte leelyk?

Jourd. Zegt gy al wat gy wilt, ik wil zy trouwd met hem.

Marg. En doet gy wat gy wilt, weet, ik 't niet toe en stem.

Jourd. Wat moeite!

Lucil. Moeder, hoor.

Marg. Ga van my af, gy Snoode.

Jourd. Zy doet heel wel, zy past op alle myn geboden.

Marg. Zy doet heel kwaalyk, zo zy myn geboden laakt.

Jourd. Den Man is die niet tot het hoofd van 't Wyfgemaakt?

Marg. 't Zy hoofd of niet, ik zal de stok in 't wiel gaan steeken.

Cov. Mevrouw, zo 't u gelieft, hoord my een woord maar spreken.

Marg. 'k Heb daar niet meê te doen.

Cov. Maar zegt, wat let een woord?

Marg. Wie dat van 't huw'lyk spreekt, weet, dat die my verstoord.

Cov. En ik weet dat myn spraak u wonder zal bevallen;
Maar, luister.

Marg. 'k Wil niet.

Jourd. O gy, Opstinaate, en malle
Bedorven maakzel.

Marg. Neen, 'k heb recht.

Cov. Of recht of krom,
Ik weet gy wenscht myn spraak, schoon gy my nu
wenscht stom;

Kom hier eens aan de een zy. „Bezie my eens te degen;
„Kend gy my?

Marg. „Coviël!

Cov. „O Ja! steld ge u noch tegen

„Het huuwelyk, het welk gy zelfs hebt toegestaan?

„Cleonte heeft den schyn van Turk genomen aan,

„Om uwen Man. Laat dan de droefheid van u wyken.

Marg. „Ha, ha! de Turken zyn zo wreed niet als zy lyken.

„Hoe is het mogelyk dat dit uw brein verzon?

Cov. „Meend gy niet, dat ik heel natuurlyk toov'ren kon?

Marg. Wel aan ik ben te vreên, verwonnen door de reden,
Wil

Wil ik myn Dochter aan den Turkschen Prins besteden;
 Myn Heer, en Man, ik volg in alles uwen wil.
Jourd. Wat is 't me een vreugd te zien het eind van dit ges-
 chil!

Ik docht wel dat den Tolk als deez' hoedanigheden
 Zou van den Turkschen Prins en zyne staat ontleden;
 Men ga dan daar men voort dit Huuwelyk besluit.
Graaf. Wy volgen, met uw wil, de Bruidegom en Bruid.
Cov. Maar, holla! gy moet eerst myn trouwe dienst beloo-
 nen,

'k Verhoetel straks al 't Spel, wilt ge u niet dankbaar too-
 Ja, volk, als ik begin, 'k ben al een viezen haan.

Marg. Waar door wenscht gy uw dienst van ons te zien
 voldaan?

Cov. Door dezen smodder muil die myn getormenteerd
 heeft;

En die op gift'ren haar liefbakhuis omgekeerd heeft;
 En die een mensch van vleesch zo hart maakt, als een
 bord.

Marg. Meend gy Nicole? weet, dat 's u gegeven word.

Cov. Myn Zoetertje, zult gy my nu wel willen kennen;
 Om dat wy lieden in zo vreemde kleeding bennen?

Nicol. Ja, Coviëlle; 'k weet, al lykt gy buiten oud,
 Dat men van binnen steeds de beste voering houd;
 Ik zal 't met u zo noch al passelykjes stellen.

Cov. 'k Weet dat wy lustig, Man en Vrouw, 'tzaam le-
 ven zellen,

Altoos veel beter, als den Gek Monsieur Jourdein;
 Want ik wil sterven, ja, ik wil gehangen zyn,
 Indien men zotter vind, als deze Huisverzorger,
 Die word tot yders spot een Adelyken Borger.

U I T.

Sc.
besten;
il.
van dit ge-
heim
vrijen;
dun.
in en bid.
besten be-
(na-
vrijen van
aan.
ons te zien
vrijen
rd heet;
dr, als een
en word.
ken hem;
men?
ood,
ood;
vrijen le-
vrijen;
vrij,
vrijer,
vrij.

